

ΚΑΛΗΜΕΡΑ

1/2025

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

NAMESTI MIRU

PRAGUE, CZECHIA

18.00

ΔΕΝ ΕΧΩ ΟΞΥΓΟΝΟ

ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ

#ΤΕΜΠΗ ΕΓΚΛΗΜΑ #ΤΕΜΠΗ ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ #ΤΕΜΠΗ ΔΙΚΑΙΩΣΗ

Η Καλημέρα εκδίδεται με την οικονομική υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού της Τσεχίας.
Tento časopis je vydáván za finanční podpory Ministerstva Kultury ČR.

MINISTERSTVO
KULTURY

Θεατρική Παράσταση των παιδιών της ΕΚ Πράγας

EDITORIAL

Περιοδική έκδοση της ΕΚ Πράγας

Εκδότης / Vydavatel:
Ελληνική Κοινότητα Πράγας / Řecká obec Praha

Σύνταξη / Redakční rada:
Tassula Zissaki-Healey, Virginia Mprouta,
Michalis Laso, Kateřina Bošková

Αλληλογραφία / Korespondence:
Řecká obec, Vocolova 3, 120 00 Praha 2

facebook/Ελληνική-Κοινότητα-στην-Πραγα

E-mail:
tassula.healey@gmail.com (ΕΚ Πράγας)

Web:
<http://www.ropraha.eu>

Λογαριασμός ΕΚ Πράγας
Česká spořitelna, Praha 1,
č.ú.: 1928830399/0800

Εκτύπωση / Tisk:
GRAFIKSHOP
Bubenská 1477/1, 170 00 Praha 7

Συνδρομή

Beneficiary:
Řecká obec Praha, Vocolova 3, 120 00 Praha 2,
Prague - Czech Republic

Beneficiary Bank:
Česká spořitelna a.s., Pobočka Praha 1,
Václavské nám. 16, 110 00 Praha 1,
Prague - Czech Republic
IBAN: CZ80 0800 0000 0019 2883 0399
BIC (SWIFT): GIBACZPX

Ήρθε ο χειμώνας, ήρθαμε κι εμείς με το πρώτο τεύχος του περιοδικού μας. Καλή χρονιά να έχουμε όλοι, με καλή υγεία και ότι ποθεί ο καθένας. Το περιοδικό θα συνεχίζει να βγαίνει κάθε τρεις μήνες, 4 τεύχη το χρόνο. Κι έτσι ως που να βγει το πρώτο τεύχος, Ιανουάριος, Φεβρουάριος και Μάρτιος) ήρθε και οι άνοιξη και πλησιάζουμε το Πάσχα. Θα συνεχίσουμε να σας ενημερώνουμε για τις εκδηλώσεις της ΕΚ Πράγας και του Ελληνισμού στην Τσεχία γενικότερα. Το 2025 ξεκίνησε δυναμικά με τις εκδηλώσεις των μικρών μας μαθητών, με έκθεση φωτογραφίας και τον εορτασμό της επετείου της 25ης Μαρτίου 1821. Επίσης, μια ομάδα νέων Ελλήνων και με τη συμμετοχή της ΕΚ Πράγας, διοργάνωσε την κινητοποίηση συμπαράστασης στους συγγενείς της τραγωδίας των Τεμπών, με την οποία ζητάμε δικαιοσύνη καταγγέλλοντας την συγκάλυψη αυτού του εγκλήματος. Ενώσαμε τη φωνή μας με τους χιλιάδες Έλληνες της Ελλάδας και του εξωτερικού στις 28 Φεβρουαρίου.

Σ' αυτό το τεύχος σας παρουσιάζουμε τον κ. Δημήτριο Χατζηαργύρου, Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Τσεχία. Ξεκινάμε μία σειρά από άρθρα αφιερωμένα στην πολιτική προσφυγιά στις Λαϊκές Δημοκρατίες και τη Σοβιετική Ένωση, με πρώτο άρθρο της Δρ. Φιλομένης Τόλιας, ιστορικού. Είχαμε αρχιετές εκδηλώσεις όπως την Γενική Συνέλευση και Κοπή της Πίτας, μερικοί από εμάς υποστηρίζανε την Εθνική Μπάσκετ στην πόλη Πάρντουμπιτσε, είχαμε την θεατρική παράσταση των μικρών μας μαθητών, οργανώσαμε Αποκριάτικο Πάρτι για τους μικρούς μας μαθητές και τους γονείς, παρουσιάσαμε το φωτογραφικό έργο του Α. Πατούνη στην έκθεση Φιλίας: Τσεχία-Αιγαίο και γιορτάσαμε την επέτειο της 25ης Μαρτίου 1821. Για την έκθεση και τον εορτασμό της επετείου της 25ης Μαρτίου 1821 θα σας μιλήσουμε στο επόμενο τεύχος. Στην Παιδική Γωνιά εκτός από τις εκδηλώσεις των μικρών μας μαθητών, συνεχίζουμε με το διήγημα της Γεωργίας Παρχαρίδου 'Οι άγγελοι του κάστρου'. Στη στήλη Από την Ελλάδα για την Ελλάδα σας παρουσιάζουμε τη Δανάη Στρατηγοπούλου – Χαλκιαδάκη, το 'αηδόνι του τραγουδιού και του αγώνα'. Θα μάθουμε τι είναι οι πρωτότοκοι και υστερότοκοι στην Ευρυτανία και πολλά άλλα.

Εκδηλώσεις: Ιανουάριος, Φεβρουάριος και Μάρτιος 2025

12 Ιανουαρίου - Ετήσια Γενική Συνέλευση/Κοπή της Πίτας της ΕΚ Πράγας

6 Φεβρουαρίου – Για την Παγκόσμια Ημέρα της Ελληνικής Γλώσσας

16 Φεβρουαρίου – Θεατρική παράσταση των μικρών μαθητών

28 Φεβρουαρίου – Κινητοποίηση 'Δεν έχω οξυγόνο' (τραγωδία Τεμπών)

6 Μαρτίου – Αποκριάτικο Πάρτι

17 Μαρτίου – Έκθεση φωτογραφίας του Αντώνη Πατούνη

29 Μαρτίου – Εορτασμός της επετείου της 25ης Μαρτίου 1821

Για να ενημερώνεστε για τις εκδηλώσεις: facebook Ελληνική Κοινότητα στην Πράγα

Τραπεζικός λογαριασμός:

**Ceska Sporitelna a.s. Pobočka Praha 1, Václavské Nam. 16, 110 00
c.u. 1928830399/0800**

12 Ιανουαρίου-Ετήσια Γενική Συνέλευση της ΕΚ Πράγας και Κοπή της Πίτας της Κοινότητας 2025

Η Τασούλα, η Νίκη και η Κατερίνα

Η Πρόεδρος, **Τασούλα Ζησάκη-Healey** καλωσόρισε τα μέλη που παραβρεθήκανε στη Συνέλευση με χαιρετισμό από τον Ηλία Κουμαντζά, ιδρυτικό μέλος της Κοινότητας, ο οποίος δεν μπόρεσε να παραβρεθεί λόγω της ηλικίας του, έκλεισε φέτος τα 96 του χρόνια. Ο Ηλίας μας ευχήθηκε καλή χρονιά, υγεία και καλή συνέχεια στέλνοντας στο λογαριασμό της Κοινότητας 500 κορώνες (εάν και για συνταξιούχους αυτής της ηλικίας δεν υπάρχει συνδρομή!). Επίσης, δεν μπόρεσε να παραβρεθεί και η δασκάλα μας Βιργινία Μπούτα αλλά μας έστειλε επιστολή την οποία διάβασε η **Κατερίνα Σπάλα**, μέλος του ΔΣ, υπεύθυνη για την διδασκαλία της ελληνικής και τσεχικής γλώσσας.

Η επιστολή της Βιργινίας Μπούτα:

«Καλησπέρα και καλή χρονιά σε όλους σας. Ανάμαι πολύ που δεν μπορώ να παρευρίσκομαι μαζί σας σήμερα.

Εδώ και σχεδόν δύο χρόνια βρίσκομαι στην αγκαλιά και προστασία της ελληνικής κοινότητας της Πράγας διδάσκοντας ελληνικά και μουσικοκινητική/ παραδοσιακούς χορούς.

Από τον Οκτώβρη, διδάσκω τα τμήματα μουσικοκινητικής/παραδοσιακών χορών για ηλικίες 3-9 ετών, το τμήμα ελληνικών

3-4 ετών και το τμήμα ελληνικών 6-9 ετών. Ο συνολικός αριθμός των παιδιών που παρακολουθούν τα συγκεκριμένα μαθήματα είναι:

30 παιδιά στη μουσικοκινητική

7 στο τμήμα των ελληνικών 3-4 ετών

8 στο τμήμα των ελληνικών 6-9 ετών

Βασικός στόχος όλων αυτών των τμημάτων είναι η επαφή με τον ελληνικό πολιτισμό, δηλαδή τη γλώσσα, τη μουσική, τα ήθη και έθιμα της Ελλάδας. Ο τρόπος διδασκαλίας που ακολουθείται σε όλα τα τμήματα είναι βιωματικός, μέσω παιχνιδιού, κίνησης και μουσικής. Ακόμη, η ύπαρξη τέτοιων τμημάτων ενισχύει τη συνοχή της κοινότητας αφού δημιουργεί χώρο για τις οικογένειες να έρθουν κοντά, διατηρώντας την ελληνική κληρονομιά ζωντανή.

Μέχρι στιγμής έχουν πραγματοποιηθεί πολλές δράσεις για να μπορέσουν τα παιδιά να βιώσουν την Ελλάδα στην Πράγα. Μερικές από αυτές περιλαμβάνουν τη συμμετοχή μας στις εθνικές επετείους, το χριστουγεννιάτικο πάρτι και την επίσκεψή μας στην ελληνική κατοικία του πρόξενου της Ελλάδας στην Τσεχία και σε άλλους Έλληνες επιχειρηματίες της Πράγας για να τραγουδήσουμε τα κάλαντα. Μερικές από τις δράσεις που θα ακολουθήσουν τους επόμενους μήνες είναι το αποκριάτικο πάρτι και η συμμετοχή μας στον εορτασμό

της επετείου της 25ης Μαρτίου.

Σας περιμένουμε με χαρά σε όλες τις εκδηλώσεις! Καλή συνέχεια.

Με εκτίμηση και ευγνωμοσύνη,
Βιργινία Μπούτα»

Η Πρόεδρος συνέχισε με τον απολογισμό για τη δράση της Κοινότητας το 2024. Εκτός από τις καθιερωμένες εκδηλώσεις μας όπως οι εορτασμοί των Εθνικών Επετείων, τα Κάλαντα, το Χριστουγεννιάτικο Πάρτι, το Αποκριάτικο Πάρτι, το Αποχαιρετιστήριο Πάρτι κάθε καλοκαίρι των μαθητών μας, γιορτάσαμε και την Ημέρα της Ελληνικής Γλώσσας, είχαμε δύο θεατρικές παραστάσεις με τον καλεσμένο μας ηθοποιό από την Ελλάδα, Μιχαήλ Δουκάκη, συνεργαστήκαμε με το Εθνικό Μουσείο στην Πράγα για το συνέδριο 'Διαφύλαξη και διατήρηση αρχαίων της Κρήτης', συνεργαστήκαμε με την Πρεσβεία της Ελλάδας για την παρουσίαση της Ελλάδας στο Ανθρωπιστικό Χριστουγεννιάτικο Μπαζάρ (αυτό γίνεται κάθε χρόνο), οργανώσαμε παρουσίαση βιβλίων της συγγραφέας Βίβιαν Αβρααμίδου-Πλούμπη, είχαμε μια εξαιρετική

εκδήλωση αφιερωμένη στην Κύπρο με έκθεση φωτογραφίας, Η Κύπρος του Χθες και του Σήμερα' σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Κυπριακής Πρεσβείας στην Τσεχία και το Λύκειο Ελληνίδων στην Τσεχία, το χορευτικό συγκρότημά μας συμμετείχε σε αριετές εκδηλώσεις, Φεστιβάλ και γιορτές στην Πράγα και σε άλλες πόλεις. Η Πρόεδρος ανακοίνωσε την εφαρμογή της νέας ιστοσελίδας της Κοινότητας με την βοήθεια του Γρηγόρη Παπαϊωάννου. Η Κοινότητά μας συνεχίζει να εκδίδει το περιοδικό 'Καλημέρα', σε 4 τεύχη το χρόνο. Η Πρόεδρος κάλεσε και άλλα μέλη να προσφέρουν άρθρα και γενικά υλικό για το περιοδικό. Κλείνοντας, η Πρόεδρος ευχαρίστησε για την ευγενική οικονομική στήριξη τους: Χρήστο Προβίδα, Σωτήρη Ζαβαλιάνη, Γιάννη Ζαβαλιάνη, Βασίλη Γιαλαουζίδη, Βασίλη Παπαχαλαράμπους, Βασίλη και Ανθούλα Πανάτση, τους γονείς των μικρών μας μαθητών για την ενεργή συμμετοχή τους σε όλες τις εκδηλώσεις για τα παιδιά και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου τα οποία αφιλοκερδώς και με ενθουσιασμό προσφέρουν τις δυνάμεις και τον χρόνο τους στη διοργάνωση όλων των εκδηλώσεων της Κοινότητάς μας. Η Πρόεδρος αναφέρθηκε και

Η Αντιπρόεδρος και Ταμίας, Ανδρονίκη Ποντλάχοβα μας μίλησε για τα οικονομικά της Κοινότητας: τις χορηγίες από τον Δήμο της Πράγας και το Υπουργείο Πολιτισμού (είμαστε ευγνώμονες για την οικονομική στήριξή τους). Το ταμείο της Κοινότητας έχει 140.000 κορώνες από αυτές τις χορηγίες και 16.000 από συνδρομές. Δυστυχώς, μόνο 50 από τα 110 μέλη έχουν πληρώσει την ετήσια συνδρομή τους των 300 κορωνών! Μέλη που δεν είχαν πληρώσει για το 2024 και παραβρέθηκαν στην Συνέλευση, είχαν την ευκαιρία να πληρώσουν. Για το 2025, παρακαλούμε τα μέλη μας να πληρώσουν μέσω του λογαριασμού της Κοινότητας:

Ceska Sportelna a.s. Pobocka Praha 1, Vavlske Nam. 16, 110 00 c.u. 1928830399/0800

Το περιοδικό 'Καλημέρα' εάν και παίρνει χορηγία από το Υπουργείο Πολιτισμού της Τσεχίας, αυτή δεν αρκεί για να καλύψει τα έξοδα του ταχυδρομείου, της εκτύπωσης και των γραφιστών. Βασιζόμαστε και στην ευγενική στήριξη των καλών μας χορηγών. Τα μέλη της Συντακτικής Επιτροπής δουλεύουν αφιλοκερδώς για το περιοδικό.

Η Ταμίας και Αντιπρόεδρος, Νίκη

ενοίκιο της αίθουσας ήταν 50.000 κορώνες και η αμοιβή ορχήστρας 18.000, σύνολο 68.000. Ενώ από τα έσοδα εισιτηρίων και λαχειοφόρου αγοράς ήταν 54.000 κορώνες. Με την χορηγία από το Δήμο της Πράγας, μπορέσαμε να καλύψουμε τα έξοδα.

Η Κατερίνα Σπάλα, υπεύθυνη για την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας μίλησε για τα μαθήματα ελληνικής και τσεχικής γλώσσας. Το 2024, είχαμε 30 παιδιά ηλικίας τρεισήμισι μέχρι δέκα ετών, 18 μαθητές στα μαθήματα τσεχικής γλώσσας και 12 μαθητές ελληνικής γλώσσας για ενήλικους σε διάφορα επίπεδα με τις δασκάλες Έλλη Αλωνεύτου, Κατερίνα Σπάλα και Βιργινία Μπούτα. Επίσης, 10 μαθητές ακολουθούν το πρόγραμμα θεατρικής αγωγής για παιδιά της δασκάλας Ναυσικάς Νικολαΐδου. Δυστυχώς, λόγω χρόνου η Ναυσικά δεν θα μπορέσει να συνεχίσει αυτά τα μαθήματα το 2025.

Ο Μιχάλης Λάσο, υπεύθυνος για το χορευτικό συγκρότημα έλλειπε από τη συνέλευση λόγω εργασίας, αλλά ήρθε προς το τέλος της Κοπής της Πίτας και μας βοήθησε να καθαρίσουμε την αίθουσα. Για το χορευτικό η Κατερίνα μας ενημέρωσε ότι είναι 15 άτομα μέλη. Κάνουν πρόβες κάθε Παρασκευή από τις 18:30 μέχρι 20:30. Στις πρόβες

στο Πρόγραμμα Φιλοξενίας του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας. Υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον και τα μέλη μας θα ενημερωθούν μόλις μάθουμε τις λεπτομέρειες από το Υπουργείο.

Σπάλα-Ποντλάχοβα έκανε αναλυτική παρουσίαση σχετικά για το κόστος των εορτασμών των Εθνικών Επετείων: Παραδειγματος χάρη, για τον εορτασμό της επετείου της 28ης Οκτωβρίου 2024, τα έξοδα για το

αυτές συμμετέχουν και 'μαθητές' που θέλουν να μάθουν παραδοσιακούς χορούς, με τους οποίους ασχολούνται ατομικά. Το χορευτικό παρουσιάζεται και σε πολλές εκδηλώσεις στην Πράγα και σε άλλες πόλεις. Τα μέλη του

χορευτικού χορεύουν αφιλοκερδώς και όταν και εάν πληρωθούν, η αμοιβή αυτή μπαίνει στο λογαριασμό της Κοινότητας. Ευχαριστούμε τα παιδιά του χορευτικού.

Στη γενική συζήτηση μιλήσαμε για το πώς μπορούν τα μέλη μας να βοηθήσουν και συγκεκριμένα στον οικονομικό τομέα. Ο Νικόλας Ποτσολάκης έκανε προτάσεις τις οποίες θα συζητήσουμε αργότερα.

Κοπή της Πίτας της ΕΚ Πράγας

Μετά τη Συνέλευση καλωσορίσαμε τον Πρόεδρο της Ελλάδας, κ. Ντίνο Κωνσταντίνου και την οικογένειά του, και τα μέλη της Πρεσβείας της Ελλάδας. Ο Πρόεδρος χαιρέτησε τα μέλη της Κοινότητας πριν να κόψει την Πίτα: ένα κομμάτι για το Σπίτι μας (το Σπίτι Εθνικών Μειονοτήτων), ένα για την Κοινότητα, ένα για την Πρόεδρο και ένα για την Πρεσβεία της Ελλάδας. Τα μέλη μας είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον κ. Κωνσταντίνου από

κοντά και να συζητήσουν μαζί του.

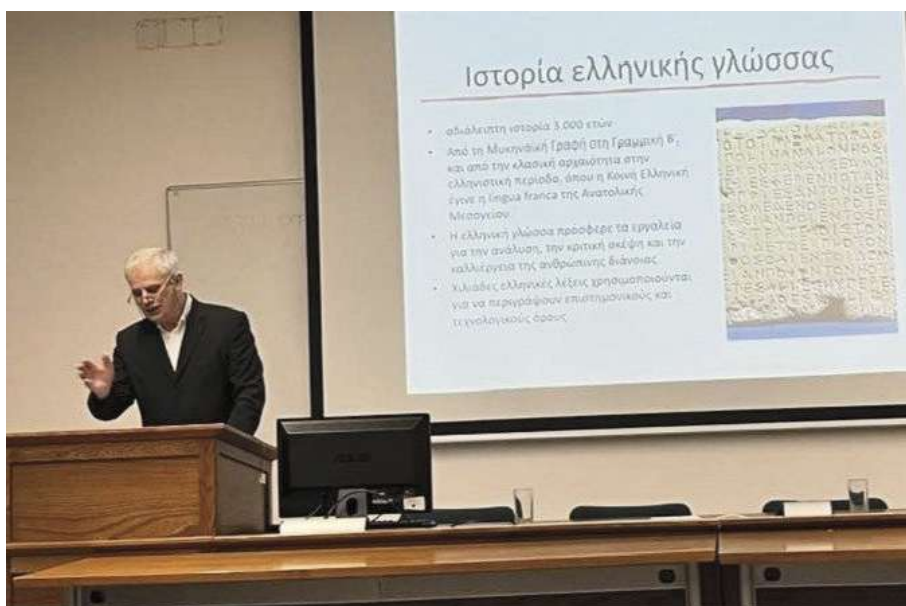
Θέλω να ευχαριστήσω όλα τα μέλη της Πρεσβείας που μας βοηθήσανε να 'στρώσουμε' το τραπέζι, τα μέλη που προσέφεραν πίτες, κουραμπιέδες, μελομακάρονα, κ.λπ.

Ευχαριστούμε τον Γιάννη Ζαβαλιάνη (Zavalianis Sweet) για την υπέροχη Βασιλόπιτα. Τυχεροί που βρήκαν το φλουρί ήταν η Ναυσικά Νικολαΐδου και ο Μίλτος Σπυράτος. Τους ευχόμαστε υγεία, καλή χρονιά και ότι ποθούν.

6 Φεβρουαρίου – Παγκόσμια ημέρα της Ελληνικής Γλώσσας

Την Πέμπτη, 6 Φεβρουαρίου γιορτάσαμε στο Πανεπιστήμιο του Καρόλου την Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας. Την εκδήλωσή μας, την οποία παρακολούθησαν δεκάδες φοιτητές, πανεπιστημιακοί και φίλοι της Ελλάδας και της Κύπρου, τίμησαν με την παρουσία τους οι Πρόεδροι της Ελληνικής και της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Ντ. Κωνσταντίνου και Δ. Χατζηαργυρού, αντίστοιχα. Στην εκδήλωση έγινε ανασκόπηση της παρουσίας της ελληνικής γλώσσας στο Πανεπιστήμιο του Καρόλου, ενώ μνημονεύτηκαν οι δάσκαλοι που συνέβαλαν στην ίδρυση και λειτουργία του προγράμματος Νεοελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Την γιορτή μας ομόρφυνε με την εμφάνισή του ο φίλος Γιάννης Μόρας, ο οποίος παρουσίασε μελοποιημένα τραγούδια

των βραβευμένων με Νόμπελ ποιητών μας Ο. Ελύτη και Γ. Σεφέρη.

(αναδημοσίευση από την ανακοίνωση του Kostas Tsivos φβ)

16 Φεβρουαρίου - «Οι δώδεκα μήνες του χρόνου» Θεατρική παράσταση των μικρών μαθητών

Γονείς και μέλη της Κοινότητάς μας χειροκροτήσαμε τη χαρούμενη αυτή προσπάθεια των μικρών μας μαθητών. Οι μικροί μας 'ηθοποιοί' φαίνεται ότι μάθανε πολλά από τη δασκάλα τους και συγκεκριμένα μέσω του θεατρικού και των παιχνιδιών στις πρόβες τους, βελτιώσανε δεξιότητες όπως παντομίμα, ένταση φωνής, άρθρωση. Αυτοί ήταν και οι στόχοι της δασκάλας Ναυσικάς, η οποία σε συνέντευξη στο περιοδικό μας είχε πει: '...τα παιδιά

χρειάζεται να μάθουν να λειτουργούν ως μέρος ενός συνόλου, αποκτώντας κοινωνικές δεξιότητες, αυτοπεποίθηση, ηγετικές ικανότητες και την ικανότητα να ακούν την ομάδα (κυριολεκτικά και μεταφορικά. Το θέατρο τους παρέχει αυτά τα εργαλεία καθώς μέσα από τα παιχνίδια μπαίνουν σε ρόλους οδηγητή ή οδηγού, μαθαίνουν να διαχειρίζονται σταδιακά την ένταση της φωνής τους και να ξεπερνούν τα όριά τους'... (Καλημέρα 2/2024, σελ. 14)

Η Πρόεδρος της ΕΚ Πράγας, Τασούλα Ζησάκη-Healey ευχαρίστησε την Ναυσικά για την εξαιρετική της δουλειά στην Κοινότητά μας και της ευχήθηκε καλή συνέχεια. Λόγω χρόνου, δυστυχώς, η Ναυσικά δεν θα μπορέσει να συνεχίσει με τα μαθήματα αλλά υποσχθήκαμε στους γονείς να βρούμε εγκαταστάτη σύντομα. Ευχαριστούμε, Ναυσικά!

28 Φεβρουαρίου - 'Τα κέρδη τους, ή οι ζωές μας'

Ευχαριστούμε θερμά την διοργανωτική ομάδα νέων Ελλήνων στην Πράγα και την Ελληνική Κοινότητα Πράγας για τη διοργάνωση αυτής της συγκέντρωσης. Στην Πλατεία Νάμεστι Μίρου (Πλατεία Ειρήνης), Πράγα 2, αυτή τη μέρα, πριν δύο χρόνια της τραγωδίας στα Τέμπη 28 Φεβρουαρίου 2023, συγκεντρώθηκαν πάνω από 200 'νεομετανάστες' που εργάζονται στην Πράγα, έλληνες φοιτητές και μέλη της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας για να ενώσουν την φωνή τους με όλη την Ελλάδα και των Ελλήνων του εξωτερικού απαιτώντας δικαιοσύνη και άμεση απόδοση ευθυνών σε όλους που ευθύνονται για το έγκλημα των Τεμπών και τη συγκάλυψή του.

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΜΕ. ΔΕΝ ΣΥΓΧΩΡΟΥΜΕ. ΔΕΝ ΣΙΩΠΟΥΜΕ, ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΘΑ ΓΙΝΟΥΜΕ Η ΦΩΝΗ, ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΤΑ ΤΕΜΠΗ ΔΕΝ ΘΑ ΣΥΓΚΑΛΥΦΘΕΙ, ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΤΟΥΣ Ή ΟΙ ΖΩΕΣ ΜΑΣ ήταν τα κύρια μηνύματα της συγκέντρωσης.

Το μήνυμα

Συγκεντρωνόμαστε σήμερα εδώ, δύο χρόνια μετά το κρατικό έγκλημα των Τεμπών, όχι μόνο για να θρηνησουμε, αλλά για να φωνάξουμε και να απαιτήσουμε δικαιοσύνη όπως και

τόσοι ακόμη Έλληνες πολίτες που οργανωθήκαμε μαζικά σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Στις 28 Φεβρουαρίου 2023, δεκάδες ζωές θυσιάστηκαν στο βωμό της αδιαφορίας, της διαφθοράς και

της κερδοσκοπίας. Νέοι άνθρωποι, φοιτητές, εργαζόμενοι, παιδιά, δεν «έφυγαν» απλώς. Τους σκότωσαν. Τους σκότωσαν οι διαφορετικές κυβερνήσεις που εδώ και δεκαετίες ξεπουλούν και ιδιωτικοποιούν τις δημόσιες υποδομές, αφήνοντας το σιδηροδρομικό δίκτυο να ρημάζει. Τους σκότωσαν οι επενδυτικές εταιρείες που λογαριάζουν τις ανθρώπινες ζωές ως αριθμούς. Τα ΜΜΕ και η κυβέρνηση Μητσοτάκη έσπευσαν να ξεπλύνουν και να συγκαλύψουν τους πραγματικούς υπεύθυνους. Φόρτωσαν τα πάντα σε έναν σταθμάρχη. Μπάζωσαν την περιοχή του εγκλήματος πριν ακόμη επισκεφθεί τον χώρο κλιμάκιο της χημικής υπηρεσίας για δειγματοληψία. Παραποίησαν το φωτογραφικό, ηχητικό και βιντεοληπτικό υλικό, λες και η εγκληματική εγκατάλειψη των σιδηροδρόμων είναι «ανθρώπινο λάθος».

Όμως δεν ήταν μόνο η εγκληματική αδιαφορία που σκότωσε.

Ήταν και τα φέματα. Ήταν και η συγκαλύψη.

ΔΕΝ ΉΤΑΝ ΑΤΥΧΗΜΑ, ΉΤΑΝ ΕΓΚΛΗΜΑ

Ένα έγκλημα που κάποιος θέλουν να ξεχαστεί. Αλλά εμείς δεν θα το αφήσουμε να περάσει

έτσι. Και το έγκλημα αυτό δεν έγινε σε μία στιγμή. Ήταν το αποτέλεσμα μιας πολιτικής που βάζει το κέρδος πάνω από τους ανθρώπους. Μιας πολιτικής που κλείνει τα μάτια στις προειδοποιήσεις των εργαζομένων του ΟΣΕ για τα θέματα ασφαλείας του σιδηροδρόμου, και θεωρεί τις ζωές μας αναλώσιμες.

Αλληλεγγύη επίσης στέλνουμε στον λαό της Σερβίας που δίνει τον δικό του αγώνα βγαίνοντας στους δρόμους με τους φοιτητές στην πρώτη γραμμή παλεύοντας για δικαιοσύνη. Την 1η Νοέμβρη του 2024 στην πόλη Νόβι Σαντ, τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Σερβίας, καταρρέει η οροφή του πρόσφατα ανακαινισμένου κεντρικού σιδηροδρομικού σταθμού της πόλης, με αποτέλεσμα τον θάνατο 15 ανθρώπων, κυρίως νεαρής ηλικίας, και τον τραυματισμό άλλων. Από τότε

Τσεχίας στις 5 Ιουνίου του 2024 όπου η σύγκρουση μιας επιβατικής και μιας εμπορικής αμαξοστοιχίας προκάλεσαν τον θάνατο τεσσάρων ατόμων και τον σοβαρό τραυματισμό άλλων λόγω της μη λειτουργίας του ίδιου ακριβώς Ευρωπαϊκού Συστήματος Ελέγχου Τρένων που απουσίαζε από τον ελληνικό σιδηρόδρομο.

Η τραγωδία στα Τέμπη λοιπόν δεν ήταν κανένα «ελληνικό δημιούργημα» ή «φαινόμενο». Ήταν, είναι και θα είναι η ίδια εγκληματική πολιτική των εκάστοτε κυβερνήσεων, που στον βωμό του κέρδους και στην ανάγκη διαιώνισης της εξουσίας τους επί της κοινωνίας, δεν διστάζουν να θυσιάσουν ανθρώπινες ζωές.

ΣΕ ΝΟΒΙ ΣΑΝΤ ΚΑΙ ΤΕΜΠΗ Η ΙΔΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ, ΒΑΦΤΙΖΟΥΝΕ ΑΤΥΧΗΜΑ ΤΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ

Σήμερα, από την Πράγα, στέλνουμε ένα μήνυμα:

Δεν ξεχνάμε. Δεν συγχωρούμε. Δεν σιωπούμε.

Απαιτούμε:

Το μήνυμα της ΕΚ Πράγας 'Τα κέρδη τους ή οι ζωές μας'

Γιατί δυο χρόνια μετά, οι ερωτήσεις παραμένουν αναπάντητες:

Τι μετέφερε η εμπορική αμαξοστοιχία που προκάλεσε την φωτιά και τον εφιαλτικό θάνατο των ανθρώπων; Γιατί εξαφανίστηκαν αρχεία και καταγραφές;

μέχρι σήμερα μεγάλες συγκεντρώσεις, κινητοποιήσεις και συγκρούσεις κατακλύζουν τη Σερβία, με σύσσωμο τον σερβικό λαό να απαιτεί εδώ και τώρα δικαιοσύνη. Επίσης άξια αναφοράς είναι και η περίπτωση του δυστυχήματος στο Παρντουμπίτσε της

Αμερόληπτη δικαιοσύνη

Άρση της βουλευτικής ασυλίας που καθορίζεται από τα άρθρα 86 και 62

Τέλος στη συγκαλύψη και τον σφετερισμό εξουσίας

Άμεση απόδοση ευθυνών σε όλους όσους σχεδίασαν και έλαβαν μέρος στο έγκλημα καθώς και όλους όσους

βοήθησαν την συγκάλυψή του
Κατάργηση των άρθρων 90 και 91
που καθιστούν την Δικαστική εξουσία
υποχείριο της Εκτελεστικής
**ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΘΑ
ΓΙΝΟΥΜΕ Η ΦΩΝΗ, ΤΟ**

ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΤΑ ΤΕΜΠΗ ΔΕΝ ΘΑ ΣΥΓΚΑΛΥΦΘΕΙ

Στη συνέχεια θα διαβαστεί το κείμενο
στα αγγλικά και μετά θα ακουστούν τα
ονόματα των θυμάτων, γιατί κάθε ζωή
που χάθηκε είχε όνομα και ιστορία.

Και έπειτα, θα κρατήσουμε ενός
λεπτού σιγή. Όχι από υποταγή, αλλά
ως μια σιωπηλή κραυγή που απαιτεί
δικαιοσύνη.

Όλοι μια φωνή, απαιτούμε δικαιοσύνη στην πλατεία Ειρήνης στην Πράγα 2

6 ΜΑΡΤΙΟΥ – ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟ ΠΑΡΤΙ

Ακόμα ένα χαρούμενο πάρτι για
τους μικρούς μας μαθητές. Ακόμα
μια έκπληξη από την δασκάλα τους,
Βιργινία Μπούτα, η οποία αυτή τη
φορά προετοίμασε μία παρουσίαση
για τα αποκριάτικα έθιμα σε όλη
την Ελλάδα! Τα παιδιά όλα ήρθαν
ντυμένα το καθένα με στολές των
αγαπημένων τους ηρώων. Αυτή τη

φορά, τα παιδάκια φτιάχναν μαρτάκια,
το σύμβολο της άνοιξης, το σύμβολο
υγείας και ευτυχίας. Και όπως πάντα
οι γονείς φτιάχναν τις λιχουδιές και
σνακ. Και το πάρτι έληξε με χορούς
και τραγούδια. Ευχαριστούμε για
την εξαιρετική δουλειά της Βιργινίας,
ευχαριστούμε την Κατερίνα Σπάλα,
μέλος του ΔΣ της ΕΚ Πράγας,

υπεύθυνη για τη διδασκαλία ελληνικής
και τσεχικής γλώσσας και όλους
τους καλούς γονείς που χωρίς τη
στήριξή τους δεν θα είχαμε αυτές
τις επιτυχημένες εκδηλώσεις της
Κοινότητάς μας. Υγεία και χαρά σε
όλους μας.

ΚΑΛΩΣΟΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΝΕΟ ΠΡΕΣΒΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΧΑΤΖΗΑΡΓΥΡΟΥ

με τόσο πλούσια εμπειρία γιατί διαλέξατε αυτό το επάγγελμα και σε ποιες χώρες αντιπροσωπεύσατε την Κύπρο;

Π: Καταρχήν θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την ευκαιρία που μου δίνετε να επικοινωνήσω με τους αναγνώστες σας. Στα τριάντα πέντε και πλέον χρόνια υπηρεσίας μου στο Υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχω υπηρετήσει στο Γενικό Προξενείο της Κύπρου στη Νέα Υόρκη, στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών επίσης στη Νέα Υόρκη, στην Ύπατη Αρμοστεία της Κύπρου στο Λονδίνο, στην Πρεσβεία της Κύπρου στο Βουκουρέστι, στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στο Στρασβούργο και εδώ στην Πράγα. Επίσης, υπηρετήσα σε διάφορες θέσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών που περιλαμβάνουν αυτές, στη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Πολιτική Διεύθυνση, στη Διεύθυνση

Προξενικών Υποθέσεων, Schengen και Διαχείρισης Κρίσεων όπως επίσης και ως Διευθυντής του Γραφείου Υπουργού και Διευθυντής του Γραφείου Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών. Ως νεαρός απόφοιτος, όταν ολοκλήρωσα τις σπουδές μου, δύο ήταν τα πεδία που με ενδιέφεραν ιδιαίτερα, οι διεθνείς σχέσεις/διπλωματία και η ιστορία/αρχαιολογία. Εν τέλει με κέρδισε η διπλωματία, κάτι για το οποίο δεν έχω μετανιώσει. Όλες οι χώρες στις οποίες υπηρετήσα μου προσέφεραν και κάτι. Αυτό εξ' άλλου είναι η πεμπτοσύνη της διπλωματικής καριέρας.

Τ: Σε ποια χώρα έχει η Κύπρος τη μεγαλύτερη ομογένεια και ποιες είναι οι δραστηριότητές της; Πώς δραστηριοποιείται η ομογένεια στην Τσεχία;

Π: Η ομογένεια στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι αναμφισβήτητα η μεγαλύτερη όσον αφορά την Κύπρο. Ακολουθεί

Διαπιστευτήρια του Πρέσβη στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Τσεχίας, κ. Πετρ Πάβελ

η Ελλάδα, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Αυστραλία. Οι δραστηριότητες των ομογενών μας σε αυτές τις χώρες, και όχι μόνο, είναι πολυδιάστατες με πρώτιστο μέλημά τους την προσφορά στο μέτρο των δυνατοτήτων τους στην επίλυση του εθνικού θέματος που μας ταλανίζει. Οι ομογενείς μας είναι ιδιαίτερα δραστήριοι σε διάφορους τομείς, πρωτίστως στον οικονομικό/εμπορικό τομέα, όπου καταγράφουν σημαντικές επιτυχίες.

Παρά το γεγονός ότι είμαι σχετικά νεοαφιχθείς στην Τσεχία διαπιστώνω ότι αν και μικρή η ομογένεια στην χώρα αυτή προσπαθεί με όλες της τις δυνάμεις να προωθήσει τα συμφέροντα του τόπου μας.

Τ: Ποιες είναι οι σχέσεις της Κύπρου με την Τσεχία, σε ποιο τομέα δραστηριοποιείται; Υπάρχουν κυπριακές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Τσεχία και εάν ναι, ποιες είναι αυτές;

Π: Η Κύπρος και η Τσεχία διατηρούν ένα πολύ καλό επίπεδο διμερών σχέσεων. Δεν θα έλεγα ότι υπάρχουν τεράστια συμφέροντα ένθεν και ένθεν, αλλά υπάρχει κάποια οικονομική συνεργασία. Εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όντας εταίροι, υφίσταται μια καλή συνεργασία μεταξύ της Κύπρου και της Τσεχίας. Επίσης, καταγράφω την απουσία οποιωνδήποτε πολιτικών προβλημάτων μεταξύ των δύο χωρών. Υπάρχουν κάποιες εταιρίες κυπριακών συμφερόντων όπως π.χ., η φαρμακοβιομηχανία Medochemie η οποία δραστηριοποιείται αρκετά εδώ στην Τσεχία. Επίσης υπάρχει συνεργασία στους τομείς της ενέργειας και φυσικά του τουρισμού όπου καταγράφεται μια συνεχής αύξηση στον αριθμό των Τσέχων τουριστών που επισκέπτονται την Κύπρο.

Τ: Στην Πράγα πολλές φορές βλέπουμε διαφημίσεις στις οποίες διάφορες εταιρίες διαφημίζουν τον τουρισμό στην κατεχόμενη Κύπρο, και όχι μόνο, διαφημίζουν και σπίτια, περιουσίες κυπρίων πολιτών προς πώληση σε τσέχους πολίτες. Πώς αντιμετωπίζεται αυτό το πρόβλημα;

Π: Το θέμα του σφετερισμού κυπριακών περιουσιών λόγω της παρούσας κατάστασης στρατιωτικής

κατοχής στο βόρειο τμήμα της Κύπρου αποτελεί ένα τεράστιο πρόβλημα στο οποίο είμαστε όλοι ενταταμένοι να αντιμετωπίσουμε. Η αρπαγή των περιουσιών αυτών από την Τουρκία έχει δημιουργήσει μία δύσκολη κατάσταση την οποία προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε σε διάφορα επίπεδα. Πρωτίστως με νομικές διαδικασίες στις διάφορες χώρες όπου διαπιστώνουμε την πρακτική στην οποία αναφέρεστε που είναι η παράνομη πώληση, θα έλεγα, στους πολίτες των διαφόρων χωρών, περιουσιών οι οποίες ανήκουν σε ελληνοκύπριους πρόσφυγες. Κατά καιρούς προσφεύγουμε στα δικαστήρια και σε διεθνείς οργανισμούς όπως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης για να τερματίσουμε αυτόν τον σφετερισμό. Υπενθυμίζω την περιβόητη υπόθεση Orams, όπως επίσης και τις πρόσφατες συλλήψεις δύο ατόμων που επιδίωκαν την παράνομη πώληση ελληνοκυπριακών περιουσιών στα κατεχόμενα. Οι υποθέσεις αυτές βρίσκονται ενώπιον της δικαιοσύνης στην Κύπρο και είμαστε εν αναμονή των αποφάσεών της. Υπογραμμίζω το γεγονός ότι οι πωλήσεις περιουσιών στα κατεχόμενα παραβιάζουν το κυπριακό δίκαιο, το οποίο αποτελεί και αναπόσπαστο μέρος του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Οπότε, κάποιος ο οποίος εξασφαλίζει με τον οποιοδήποτε τρόπο παράνομα περιουσία που ανήκει σε Ελληνοκύπριους πρόσφυγες στα κατεχόμενα, διαπράττει κάποια παρανομία η οποία ενδεχομένως θα έχει τις επιπτώσεις της.

Τ: Εδώ και 50 χρόνια η Κύπρος είναι ακόμα μία μοιρασμένη χώρα και δεν φαίνεται αυτό να ενδιαφέρει την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε ποια φάση βρίσκεται σήμερα η λύση του Κυπριακού και ποια είναι τα προβλήματα, τα εμπόδια που δεν έχει βρεθεί ακόμα λύση.

Π: Ναι, εδώ και πενήντα χρόνια η πατρίδα μας παραμένει μοιρασμένη, αν και δεν θα συμφωνήσω μαζί σας ότι αυτό δεν ενδιαφέρει την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 μας έδωσε αρκετά πολεμοφόδια, νομικά εννοείται, με τα οποία βρισκόμαστε σε μία συνεχή προσπάθεια αντιμετώπισης των

τετελεσμένων της κατοχής. Σ' αυτό το πλαίσιο η Ευρωπαϊκή Ένωση πολλές φορές είναι αρωγός των προσπαθειών μας. Αρκεί να υπενθυμίσω τις κυπριγενείς υποχρεώσεις της Τουρκίας οι οποίες αντικατοπτρίζονται στις διάφορες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Εν ολίγοις, η μη λύση του κυπριακού ουσιαστικά αποτελεί ταφόπλακα στις όποιες επιδιώξεις της Τουρκίας είτε για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση είτε σε συμμετοχή και συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση για διάφορα θέματα όπως π.χ. την επέκταση της τελωνειακής της ένωσης με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυστυχώς οι προοπτικές για επίλυση του κυπριακού προβλήματος δεν μπορώ να πω ότι βρίσκονται σε καλό δρόμο. Η τουρκική αδιαλλαξία παραμένει εδώ και 50 χρόνια και δεν φαίνεται να υπάρχουν προοπτικές για κάποια αλλαγή στη στάση αυτή. Τουναντίον, η ρητορική που εκπέμπεται από την Άγκυρα γίνεται όλο και πιο αδιάλλακτη, όπως η επιδίωξη για αναγνώριση χωριστής κυριαρχίας του ψευδοκράτους και η επίλυση του προβλήματος με βάση τη δημιουργία δύο κρατών στο νησί. Αυτό είναι κάτι που εμείς δεν πρόκειται ποτέ να αποδεχτούμε και το οποίο αντιμετωπίζεται από τη διεθνή κοινότητα με δυσφορία και που απορρίπτει την τουρκική αυτή επιδίωξη.

Τ: Είχαμε την τιμή να συμμετέχετε ήδη σε εκδηλώσεις της Ελληνικής Κοινότητας Πράγας (στον εορτασμό της επετείου του Όχι, στην εκδήλωσή μας 'Η Κύπρος του Χθες και του Σήμερα', στην οποία η Πρεσβεία οργάνωσε και την έκθεση φωτογραφίας αφιερωμένη στα 50 χρόνια από την εισβολή του Αττίλα στην Κύπρο. Ποιες είναι οι πρώτες σας εντυπώσεις από τη δράση της ΕΚ Πράγας;

Π: Οι πρώτες μου εντυπώσεις από τις λίγες εκδηλώσεις της ομογένειάς μας εδώ στην Τσεχία στις οποίες είχα την τιμή να παρευρεθώ δεν μπορούν από το να είναι αρκετά θετικές. Αν και μικρή η κοινότητα στη χώρα που σας φιλοξενεί, θέλω να πιστεύω ότι η αγάπη σας για την Κύπρο και κατ' επέκταση για την Ελλάδα θα συνεχίσει να εκδηλώνεται όπως την έχω καταγράψει στο σύντομο

διάστημα που βρίσκομαι εδώ. Εύχομαι κάθε επιτυχία στην ελληνική κοινότητα Πράγας και προσβλέπω στις μελλοντικές σας δραστηριότητες.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα να σας εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες για την μέχρι τώρα προσφορά σας και για την ευκαιρία αυτή που μου

δίνετε να επικοινωνήσω με τα μέλη της ελληνικής ομογένειας εδώ στην Τσεχία.

Στιγμιότυπα από τις εκδηλώσεις της ΕΚ Πράγας με τον κ. Χατζηαργυρού (κατά σειρά: επέτειο της 28ης Οκτωβρίου, έκθεση, 'Η Κύπρος του Χθες και του Σήμερα', Κάλαντα)

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΣΤΙΣ ΛΑΪΚΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ (1948/1949)

Αφιερωμένο στους γονείς μας, στους παππούδες και τις γιαγιάδες μας και στους απόγονους της ελληνικής πολιτικής προσφυγιάς. Φέτος γλείνουν 76 χρόνια από την άφιξη των πολιτικών προσφύγων στις πρώην Λαϊκές Δημοκρατίες και την ΕΣΣΔ. Εμείς, οι πιο μεγάλοι γνωρίζουμε την ιστορία μας και θέλουμε και οι απόγονοι, τα παιδιά της τρίτης και τέταρτης γενιάς να την γνωρίσουν έτσι όπως τη ζήσαμε εμείς και όχι όπως προσπαθούν επίμονα να μας την παρουσιάσουν με παραχαράξεις, αναθεωρήσεις και παραποιήσεις της ιστορικής πραγματικότητας από τους 'μοντέρνους ιστοριογράφους'. Εμείς που ζήσαμε στην πολιτική προσφυγιά ξέρουμε την αλήθεια!

Η άφιξη και η υποδοχή των πολιτικών προσφύγων στις σοσιαλιστικές χώρες (Μέρος πρώτο)

Της Φιλίως Τόλια, ιστορικού, συνεργάτη του Τμήματος Ιστορίας της ΚΕ του ΚΚΕ

Η ιστορία των πολιτικών προσφύγων, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ιστορίας του ΚΚΕ και του παγκόσμιου ταξικού κινήματος, επανέρχεται στο προσκήνιο μετά την καπιταλιστική παλινόρθωση στην ΕΣΣΔ και τις Λαϊκές Δημοκρατίες καθώς εντάσσεται στο συνολικό στόχο της παραχαράξης και αναθεώρησης της ιστορίας του κομμουνιστικού κινήματος και των σοσιαλιστικών χωρών. Αυτή η αναθεώρηση περιλαμβάνει την αναδιατύπωση ακόμα και της έως τώρα κυρίαρχης αστικής, αλλά και της σοσιαλδημοκρατικής αφήγησης. Στο όνομα αυτού του στόχου παρατηρείται η απόσπαση των γεγονότων από το ιστορικό πλαίσιο, παραμόρφωση πηγών, εσκεμμένη παραποίηση της ιστορικής πραγματικότητας, «χειραγώγηση» γεγονότων.

Για την διάδοση των αναθεωρημένων κειμένων οι κυβερνήσεις των ιμπεριαλιστικών χωρών και οργανισμών δημιούργησαν μια κολοσσιαία προπαγανδιστική μηχανή με παντώμο χρημάτων.

Από τις πιο επίμονες προσπάθειες παραχαράξης στην ελληνική ιστοριογραφία καταγράφονται ο αγώνας του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, του ΔΣΕ και η ζωή των πολιτικών προσφύγων στις Λαϊκές Δημοκρατίες και την ΕΣΣΔ. Ιδιαίτερα ο ξαφνικός ζήλος από τους αστούς ιστορικούς για τους πολιτικούς πρόσφυγες με πληθώρα νέων συγγραμμάτων και δημοσιεύσεων

αποδεικνύουν τον προφανή τους στόχο, που είναι η παραμόρφωση της εικόνας της ιστορικής πραγματικότητας της ζωής τους στην προσφυγιά γιατί πέρα από το βίωμα ζωής αποτελεί παρακαταθήκη διεθνιστικής αλληλεγγύης για τους λαούς.

Το περιοδικό της Εθνικής Αντίστασης μέσα από σειρά άρθρων με αφιερώματα στους πολιτικούς πρόσφυγες που θα βασίζονται στα ιστορικά αρχεία, σε κείμενα, αφηγήσεις επιδιώκει να ξεδιπλώσει τις σχεδόν 10.000 ημέρες παραμονής τους στην προσφυγιά. Φιλοδοξεί να καλύψει το χρονικό της παραμονής στις χώρες τους σοσιαλισμού με αναφορά σε κάθε χώρα, πόλη, χωριό, πολιτεία, με θεματικές ενότητες, όπως παιδικοί σταθμοί, σχολεία, πανεπιστήμια, με αναφορά σε χώρους εργασίας, εργοστάσια, αγροτικούς συνεταιρισμούς, την

συνεισφορά τους στην οικοδόμηση του σοσιαλισμού.

Φιλοδοξεί με τα άρθρα και την συμβολή των ίδιων των πολιτικών προσφύγων με την εξιστόρηση της ζωής τους, με περιστατικά από την καθημερινότητα τους, φωτογραφικό υλικό, να προσφέρει μια βάση για τη συζήτηση των ιδιαίτερων πτυχών ζωής στην προσφυγιά και να καλύψει το ενδιαφέρον των αναγνωστών.

Τα στάδια της άφιξης των πολιτικών προσφύγων στις Λαϊκές Δημοκρατίες και την ΕΣΣΔ

Οι πρώτοι πρόσφυγες βρέθηκαν στις σοσιαλιστικές χώρες αμέσως μετά την Συμφωνία της Βάρκιζας όταν εξαιτίας της τρομοκρατίας και των άγριων διώξεων από το ελληνικό αστικό κράτος χιλιάδες διωκόμενοι πληθυσμοί της Βόρειας Ελλάδας, ΕΛΑΣίτες, στελέχη

1948, Μπούλκες, Ελληνόπουλα

1948 Πρωτομαγιά στο Μπούλκες

της ΟΠΛΑ και απλοί αγωνιστές που απειλούνταν η ζωή τους κατέφυγαν στην Γιουγκοσλαβία, στην Αλβανία και στην Βουλγαρία με απόφαση του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ. Στο Μπούλκιες της Γιουγκοσλαβίας δημιουργήθηκε προσφυγική κοινότητα με 5250 άτομα που λειτούργησε από το 1946 έως το 1949. Ανάμεσά τους το 1947 βρισκόνταν και 723 παιδιά.

Στα χρόνια του εμφυλίου πολέμου το Μπούλκιες λειτούργησε ως εφεδρεία του ΔΣΕ τροφοδοτώντας τον με πολλούς

εμπόλεμες συνθήκες. Το αίτημα έλαβε θετική ανταπόκριση.

Η πλειονότητα αυτών των παιδιών ήταν κυρίως παιδιά μαχητών του ΔΣΕ ή στενών τους συγγενών και προέρχονταν από τις βόρειες ανταρτοκρατούμενες περιοχές των εμπόλεμων ζωνών. Κύριος λόγος της μεταφοράς των παιδιών ήταν η απομάκρυνσή τους από τους κινδύνους του πολέμου και ο υποσιτισμός.

Η ΠΔΚ είχε την κύρια ευθύνη για αυτό εγχείρημα. Επίσης, για την οργάνωση

Βουδαπέστη και στη συνέχεια από το 1950 το Βουκουρέστι. Πρόεδρος της ορίστηκε ο καθηγητής της χειρουργικής Πέτρος Κόκκαλης.

Στη Βουλγαρία το 1949 στάλθηκαν στην πλειονότητα παιδιά από τον Έβρο, στη Γιουγκοσλαβία στάλθηκαν τα παιδιά από τη Μακεδονία.

Μέχρι το τέλος του 1948 σύμφωνα με την ΠΔΚ στάλθηκαν στις Λαϊκές Δημοκρατίες συνολικά πάνω από 25.000 παιδιά. Τα παιδιά που παρέμειναν στις Λαϊκές Δημοκρατίες ήταν περίπου 20.000 καθώς 5.000 μετά τη λήξη του εμφυλίου σύντομα επαναπατρίστηκαν και έσμιζαν με τις οικογένειές τους.

Ο κύριος όγκος των πολιτικών προσφύγων ήταν οι μαχητές του ΔΣΕ που εκπαιρίστηκαν μετά το τέλος του άνισου και σκληρού πολέμου μεταξύ της εγχώριας αστικής τάξης και των συμμάχων της, την ιμπεριαλιστική Βρετανία και τις ΗΠΑ, και του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας (ΚΚΕ) τον Αύγουστο του 1949. Οι ηρωικοί μαχητές και μαχήτριες του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας χωρίς να συνθηκολογήσουν υποχώρησαν μαζί με την καθοδήγηση του ΚΚΕ ζητώντας πολιτικό άσυλο στις σοσιαλιστικές χώρες. Μετά τον εκπαιρισμό σχεδόν όλοι οι πολιτικοί πρόσφυγες στερήθηκαν την ελληνική ιθαγένεια με προεδρικά και βασιλικά διατάγματα των ελληνικών κυβερνήσεων.

Τους πρώτους πολιτικούς πρόσφυγες δέχτηκαν οι γειτονικές χώρες:

1948, παιδιά από το χωριό Ανταρτικό Κόνιτσας φτάνουν στην Ουγγαρία

αξιωματικούς, υπαξιωματικούς, μαχητές και μαχήτριες. Από το Μπούλκιες στον ΔΣΕ εντάχθηκαν 2.141 άτομα (υπάρχουν αναφορές και για περισσότερους).

Στα τέλη του 1949 οι πρόσφυγες του Μπούλκιες μετακινήθηκαν στην Τσεχοσλοβακία και την Ουγγαρία εκτός των 800 που παρέμειναν στη Γιουγκοσλαβία.

Η δεύτερη μετακίνηση στις σοσιαλιστικές χώρες έγινε το 1948 όταν τέθηκε επί τάπητος το ζήτημα της αποστολής των παιδιών για την σωτηρία τους. Στις 23 Μάρτη 1948 ο ραδιοφωνικός σταθμός «Ελευθερη Ελλάδα» ανήγγειλε την απόφαση της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης (ΠΔΚ) για τη μεταφορά των παιδιών στις Λαϊκές Δημοκρατίες. Για την απόφαση προηγήθηκε αίτημα της ΠΔΚ προς τις κυβερνήσεις των Λαϊκών Δημοκρατιών με την παράκληση να φιλοξενηθούν τα παιδιά για όσο διάστημα επιβάλλουν οι

της μεταφοράς, εγκατάστασης, φροντίδα της ζωής των παιδιών στην προσφυγιά ιδρύθηκε η Κεντρική Επιτροπή «Βοήθεια στο παιδί» (ΕΒΟΠ). Η πρώτη της έδρα ήταν η

Ελληνίδες Πολιτικοί Πρόσφυγες στο Dohanygyar Λ.Δ. της Ουγγαρίας (απο το αρχείο του Μιχάλη Ακριπίου)

Γιουγκοσλαβία, Αλβανία, Βουλγαρία. Στην Αλβανία είχαν συγκεντρωθεί οι μαχητές των τελευταίων μαχών του Γράμμου και του Βίτσι καθώς και οι οικογένειές τους. Μέσω αυτών των χωρών στη συνέχεια παρωθήθηκαν και στις άλλες σοσιαλιστικές χώρες. Οι τραυματίες μαχητές παρέμειναν στην Αλβανία έως την ανάρρωσή τους. Τους περισσότερους πρόσφυγες δέχτηκε η ΕΣΣΔ και η Τσεχοσλοβακία όπου βρέθηκαν ο κύριος κορμός των μαχητών και μαχητριών του ΔΣΕ. Τους λιγότερους δέχτηκε η Γερμανία όπου τοποθετήθηκαν μόνο παιδιά.

Η πλειονότητα των πολιτικών προσφύγων κατάγονταν από την Ήπειρο, τη Μακεδονία, τη Θεσσαλία, την Θράκη. Λιγότεροι ήταν από την Ρούμελη και την Πελοπόννησο.

Τα πρώτα στοιχεία για τη συνολική παρουσία των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων παρουσιάστηκαν από τον Βασίλη Μπαρτζιώτα, μέλος του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ τον Οκτώβρη του 1950 στην εισήγηση πάνω στο 2ο θέμα της 3ης Συνδιάσκεψης του ΚΚΕ «για την κατάσταση και τα προβλήματα των πολιτικών προσφύγων στις Λαϊκές Δημοκρατίες». Τα στοιχεία είχαν ως εξής:

Σε αυτά τα στοιχεία δεν συμπεριλαμβάνονται οι πολιτικοί πρόσφυγες από τη Σοσιαλιστική Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Γιουγκοσλάβικου Ερυθρού Σταυρού, στην

προσφύγων από την Γιουγκοσλαβία, κυρίως Σλαβομακεδόνες, στη συνέχεια εγκαταστάθηκαν στη Δυτική Ευρώπη, τον Καναδά, την Αυστραλία.

Το δύσκολο έργο της ενοποίησης των οικογενειών των πολιτικών προσφύγων είχε σχεδόν ολοκληρωθεί στο διάστημα

φώτο: 1948, Μωρομάνες φτάνουν στην Τσεχοσλοβακία από το Μπούλκες

Γιουγκοσλαβία κατέφυγαν 9506 παιδιά από την Ελλάδα, από τα οποία τα 7.812 ζούσαν με τους γονείς τους και 1.694 εισήχθησαν σε ιδρύματα. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί πως ένας σχετικά μικρός αριθμός

μιας πενταετίας.

Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί πως με την πάροδο του χρόνου τα δημογραφικά στοιχεία τροποποιήθηκαν λόγω των μετακινήσεων, την δημιουργία οικογενειών και γεννήσεων των παιδιών.

Αριθμός πολιτικών προσφύγων το 1950

ΧΩΡΑ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΠΑΙΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΣΣΔ	8573	3407	-	11980
ΛΔ Τσεχοσλοβακία	4000	3475	4148	11623
ΛΔ Πολωνίας	4730	3138	3590	11623
ΛΔ Ρουμανίας	1981	1939	5132	9052
ΛΔ Ουγγαρίας	2161	2233	2859	7253
ΛΔ Βουλγαρίας	1583	764	672	3019
ΛΔ Γερμανίας	-	-	1128	1128
Σύνολο	23028	14956	17529	55513

Χώρες και πόλεις υποδοχής πολιτικών προσφύγων του ελληνικού εμφυλίου πολέμου

ΕΣΣΔ: Ιβάνοβο, Μόσχα, Τασκένδη, Μπεγκοβάτ, Γιάνγκι-Γιούλ

ΛΔ Τσεχοσλοβακίας: Γιάμπλονετς, Κάρβινα, Κρονοβ, Λέσανι, Μίκουλοβ

ΛΔ Πολωνίας: Γδύνια, Ζγκόρζελετς, Βρότλαβ, Βάλμπισχ, Κροτσιένκο

ΛΔ Ρουμανίας: Οραντέα, Χουνεντουάρα, Ορέστια Μπλαζ, Στεφανέστι, Κραγιόβα

ΛΔ Ουγγαρίας: Βουδαπέστη, Μίσκολς, Μπελογιάννης, Ναγκιμαγκας, Ντουναουβάρος, Οζντ

ΛΔ Βουλγαρίας: Βάρνα, Γιάμπροβο, Μπελογκραντσίτς, Μπερκόβιτσα, Μπουργάς, Ντιμίτροφγκραντ, Στάρα Ζαγόρα

ΛΔ Γερμανίας: Βερολίνο, Βρανδεμβούργο, Δρέσδη, Ερφούρτη, Ζάανιτς, Λειψία

Η υποδοχή των πολιτικών προσφύγων από τις κυβερνήσεις και τους κατοίκους

Οι λέξεις που χρησιμοποιούσαν οι ίδιοι πρόσφυγες για την υποδοχή τους στις χώρες εκπατρισμού ήταν «φροντίδα, στοργή, συμπαράσταση,

ευγνωμοσύνη, αγάπη, αλληλεγγύη». Όταν τα πρώτα ελληνόπουλα έφτασαν με αμαξοστοιχία στην πόλη Μπίσιφοφερντα της Ανατολικής

Γερμανίας φιλαρμονική ορχήστρα στο σταθμό άρχισε να παίζει διάφορα εμβατήρια, ενώ αντιπροσωπείες εργαζομένων και σπουδαστών με

Ελληνες Πολιτικοί Πρόσφυγες.

ανθοδέσμες έμπαιναν στα βαγόνια να τα καλωσορίζουν. Η πόλη ήταν σημααιοστολισμένη. Οι κάτοικοι με λουλούδια στα χέρια κατευθύνονταν στην κεντρική πλατεία όπου θα γινόταν η επίσημη υποδοχή των παιδιών. Παντού υπήρχαν συνθήματα

συνθήματα για Ελλάδα, τον λαό της, τα προσφυγόπουλα.

Η Κούλα Μωυσίδου, από τα μεγαλύτερα παιδιά που βρέθηκαν στην πόλη Μπεγκοβάτ του Ουζμπεκιστάν, αναφέρει πως όταν έφτασε το τρένο που μετέφερε 250 παιδιά όλη η πόλη

Οι ομιλητές στην 3η Συνδιάσκεψη εξέφραζαν τη «βαθιά μας ευγνωμοσύνη και απεριόριστη αγάπη στη σοβιετική κυβέρνηση, το σοβιετικό λαό, το Μπολσεβίγικο Κόμμα και το Μεγάλο Στάλιν για τη θερμή υποδοχή και το στοργικό και πατρικό ενδιαφέρον που έδειξαν στα τμήματα του ΔΣΕ που είχαν τη μεγάλη τιμή να φιλοξενηθούν στη χώρα του σοσιαλισμού, στην πατρίδα των εργαζόμενων του κόσμου» και εξέφρασαν την «αμέριστη φροντίδα και ολόπλευρη βοήθεια, υλική και ηθική, που έδειξε η Λαϊκή Δημοκρατία της Ρουμανίας κατά τη διάρκεια του σκληρού μας αγώνα... Η ίδια στοργή και το ίδιο ενδιαφέρον συνεχίστηκε μετά την υποχώρησή μας»

Παραστατικότατη είναι η περιγραφή των πρώτων ημερών των προσφύγων στην Τασκένδη που δίνει ο Α. Γιαννίδης, διανοούμενος και μια από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες

στην ελληνική και γερμανική γλώσσα «Καλώς ήρθατε στη χώρα μας!», «Υποδεχόμαστε τα παιδιά των Ελλήνων αγωνιστών της δημοκρατίας!». Από τα μεγάφωνα μεταδίδονταν συνεχώς

ήταν στο πόδι. Τους περίμεναν πολύς κόσμος, μικροί και μεγάλοι. Όλοι ήταν χαρούμενοι, τους αγκάλιαζαν και τους φιλούσαν σαν να τους γνώριζαν από παλιά.

της ελληνικής θεατρικής σκηνής: «Ο σύντροφός μας, λοιπόν, πάτησε το πόδι του στη σοβιετική γη και έφτασε με το καλό στην Πολιτεία που θα τον φιλοξενήσει. Διάβασε τα πανό που τον

καλωσόρισαν, διαπίστωσε ύστερα στον πεντακάθαρο θάλαμό του το πώς το κρεβάτι του, οι κουβέρτες τα σεντόνια, μόλις την παραμονή θα 'πρεπε να 'χουν βγει από το εργοστάσιο. Καμάρωσε τους ήρωες του πολέμου και της δουλειάς που στολίζανε τους τοίχους, πλύθηκε, ντύθηκε, προσπάθησε να παίξει στη φυσαρμόνικα που του χάρισαν κάποιο τραγούδι της πατρίδας και η γαργαλιστική μυρουδιά των καλομαγερεμένων φαγητών τον τραβούσε προς την εστία. Άλλες εκπλήξεις: Βρήκε τη σούπα «μπάλαμο», την εντράδα «να γλύφεις τα δάχτυλα σου», γεύτηκε το μπισουρινικό μήλο του που τον προσέφεραν τυλιγμένο σε τσιγαρόχαρτο, «ταβάρις, σερβιτόρα», ζήτησε και δεύτερο από την «ταβάρις» (το «ταβάρις» δεν του πολύ άρεσε, του φάνηκε πολύ αρσενικό), ήπιε το μυρωμένο τσάι του και βγήκε να καπνίσει στο χολ το τσιγαράκι του. Εκεί αντίκρισε για πρώτη φορά το χάρτη της Σοβιετικής Ένωσης. Η απέραντη σοβιετική πατρίδα απλωνόταν πολύχρωμη μπροστά στα μάτια του, τη μέτρησε με την απαλάμη του, την χάιδεψε, έκανε μεταβολή, ακούμπησε με τις πλάτες του στο χάρτη (τρανή απόδειξη της σιγουριάς)...» (Αναδημοσίευση από το π. Εθνική Αντίσταση, Ιούλης-Δεκέμβρης 2024, τεύχος 2030204, σ. 118-122)

Πόλη Ιβάνοβο Ε.Σ.Σ.Δ. Ο δάσκαλος Τάκης Τριανταφυλλίδης με τα ελληνοπούλα-μαθητές του Διεθνές Σπίτι Σχολείο, δεκαετία του 1950.

1949, Τασκένδη, Ουζμπεκιστάν

ΦΙΛΟΜΕΝΗ (ΦΙΛΙΩ) ΤΟΛΙΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Η Φιλομένη (Φιλιώ) Τόλια γεννήθηκε στην Αθήνα το 1983.

Σπούδασε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και εκπόνησε Διδακτορική Διατριβή στο ίδιο τμήμα με θέμα «Πολιτικός Επιτροπος – Πολιτικός Καθοδηγητής. Ο θεσμός του Πολιτικού Επιτρόπου στο Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας (ΔΣΕ)». Στο επίκεντρο του ερευνητικού της ενδιαφέροντος βρίσκεται η δεκαετία 1940-1950. Με αναφορές σε αυτήν τη δεκαετία έχει λάβει μέρος με εισηγήσεις σε συνέδρια και ημερίδες και έχει δημοσιεύσει άρθρα σε εφημερίδες, περιοδικά, καθώς και μελέτες σε συλλογικούς τόμους. Είναι συνεργάτης του Τμήματος Ιστορίας της ΚΕ του ΚΚΕ.

Δίδαξε Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία στη Σχολή Ξεναγών Αθήνας του υπουργείου Τουρισμού. Σήμερα εργάζεται στη Μέση Εκπαίδευση.

Ο Πολιτικός Επιτροπος του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας (ΔΣΕ)

Το βιβλίο της Φιλίως Τόλια, που επιχειρεί να διερευνήσει το θεσμό και το ρόλο του στρατιωτικού πολιτικού καθοδηγητή, είναι αποτέλεσμα πολύχρονης μελέτης και απευθύνεται

όχι μόνο στους ιστορικούς, αλλά σε όλους τους αναγνώστες. Αποτελεί μέρος της διδακτορικής διατριβής της συγγραφέα, που στηρίχτηκε στη μελέτη πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, επιχειρώντας να απαντήσει τα ακόλουθα ερωτήματα:

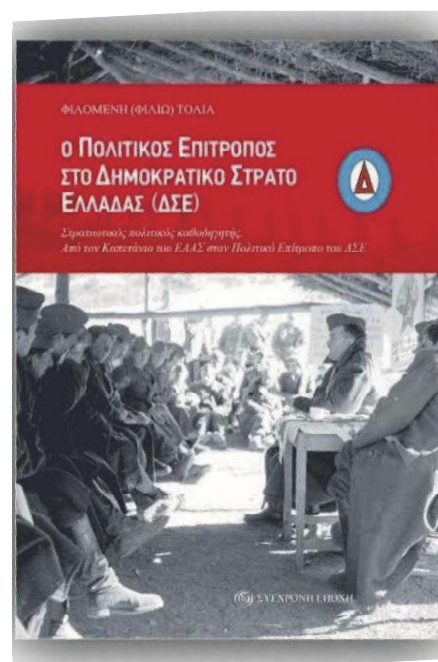
Πώς ο θεσμός του στρατιωτικού πολιτικού καθοδηγητή (Καπετάνιου στον ΕΛΑΣ, Πολιτικού Επιτρόπου στο ΔΣΕ), που συνόδεψε τους ένοπλους εργατικούς-λαϊκούς αγώνες στη δεκαετία του 1940 (ΕΑΜική Αντίσταση, Δεκέμβρης 1944, ΔΣΕ), συνδέεται με το χαρακτήρα και το περιεχόμενό τους;

Ποια ήταν η συμβολή των Πολιτικών Επιτρόπων στη σχηματοποίηση, οργάνωση και λειτουργία του ΕΛΑΣ και του ΔΣΕ;

Ποιες ήταν οι πολυποίκιλες και νευραλγικές αρμοδιότητες των Πολιτικών Επιτρόπων σε κομβικούς τομείς: Πολιτικό, μαχητικό, οργανωτικό, εκπαιδευτικό, διαφωτιστικό-προπαγανδιστικό, επιμελητείας;

Πώς με την καθιέρωση των Υπεύθυνων γυναικών – Πολιτικών Επιτρόπων στο ΔΣΕ αντιμετωπίστηκαν τα αντικειμενικά ιδιαίτερα προβλήματα των μαχητριών;

Με ποιον τρόπο το ΚΚΕ μέσω των Πολιτικών Επιτρόπων συνέβαλε στη διαμόρφωση μαχητών και μαχητριών του ΔΣΕ με υψηλό στρατιωτικό πνεύμα, ενότητα και συνείδηση, που του επέτρεψε να αντιμετωπίσει την υπεροχή του Εθνικού Στρατού σε

πολεμικό υλικό, αριθμητική δύναμη και επαγγελματικά στρατιωτικά στελέχη;

Το βιβλίο διακρίνεται σε δύο μέρη. Ο βασικός όγκος του υλικού του υπάρχει στην έντυπη μορφή του. Ωστόσο στο έντυπο βιβλίο υπάρχει QR που παραπέμπει και στο ηλεκτρονικό του τμήμα, στο οποίο παρατίθενται αναλυτικοί πίνακες με ονόματα Πολιτικών Επιτρόπων του ΔΣΕ, πλούσιο υλικό με μαρτυρίες και συνεντεύξεις, καθώς και φωτογραφικό υλικό. (<https://www.katioua.gr/>)

ΠΑΙΔΙΚΗ ΓΩΝΙΑ

Η στήλη αυτή αφιερώνεται στους μικρούς μας μαθητές και τους γονείς τους. Εκτός από τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας, τη μουσικοκινητική, το θέατρο, η Κοινότητά μας οργανώνει και εκδηλώσεις για τους μικρούς μας μαθητές και τους γονείς τους. Μέχρι σήμερα μπορούμε να είμαστε υπερήφανοι για τη δυναμική συμμετοχή των παιδιών και των γονιών καθώς και των μελών της Κοινότητας προσφέροντας τη βοήθεια τους στην διοργάνωση και εκτέλεση των

εκδηλώσεων αυτών. Το ΔΣ της ΕΚ Πράγας ευχαριστεί όλους και όλες που δεν 'σιγκουνεύονται' τις δυνάμεις τους για να είναι πάντα πετυχημένες αυτές οι εκδηλώσεις. Και πρωτίστως ευχαριστούμε τις δασκάλες μας για όλη την προσπάθεια αυτή.

Ήδη καθιερώθηκαν οι εκδηλώσεις:

Καλλιτεχνικό πρόγραμμα των παιδιών στους εορτασμούς των εθνικών επετείων.

Εορτασμός των Χριστουγέννων με

καλλιτεχνικό πρόγραμμα και πάρτι.

Τα Κάλαντα στις Πρεσβείες της Ελλάδας και της Κύπρου, σε ελληνικά εστιατόρια και επιχειρήσεις.

Θεατρικές παραστάσεις

Αποκριάτικο Πάρτι

Καλώς μας ήρθες Καλοκαίρι!, αποχαιρετιστήριο πάρτι πριν τις διακοπές.

Στιγμιότυπα από τη θεατρική παράσταση στις 16 Φεβρουαρίου και το Αποκριάτικο Πάρτι στις 6 Μαρτίου:

Θεατρική παράσταση

Αποκριάτικο Πάρτι

ΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ (ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ Τ. 4/2024)

Διήγημα της Γεωργία Παρχαρίδου

Η ώρα είχε περάσει αρκετά και το σούρουπο θα έκανε σιγά-σιγά την εμφάνισή του. Αυτό, όμως, δεν εμπόδιζε καθόλου την παρέα των νεαρών παιδιών να συνεχίσει τα πλάνα της για την υπόλοιπη μέρα! Το κατηφορικό μονοπάτι που οδηγούσε στο προαύλιο της εκκλησίας γέμισε ξαφνικά από επιφωνήματα και γέλια! Τσιριχτές φωνές, σκουνητήματα και κάθε λογής πειράγματα ήρθαν να σπάσουν την ησυχία και τη μονοτονία που δέσποζε μέχρι τότε στην ατμόσφαιρα. Μέσα σε λίγα λεπτά βρέθηκαν όλοι μαζεμένοι στο πλακόστρωτο προαύλιο, γύρω από το ξύλινο, φρεσκοβαμμένο παγκάκι!

- «... δε νομίζω να μπορείς να το κάνεις αυτό!!! Δε σε πιστεύω!!!», αναφώνησε η Μάγδα.
- «... και όμως μπορώ! Και το έκανα μια νύχτα που εσύ κοιμόσουν!!!», απάντησε με θράσος ο Ορέστης.
- «Αποκλείεται! Δε θα σ' άφηνε ποτέ ο μπαμπάς!», επέμενε εκείνη.
- «Μα δεν το ήξερε! Το έσκασα από το παράθυρο, όταν όλοι κοιμόσασταν!», αποκρίθηκε ο αδερφός της.

- «Μμμμμμμμ! Τι μας λες!!!! Θέλεις να το παίζεις σπουδαίος και τα βγάζει όλα από το μυαλό σου!!», ανταπέδωσε επιθετικά η Μάγδα.

- «Ειιιιιιι!!!! Τι θα γίνει, ρε παιδιά??? Δε βαρεθήκατε ακόμα να τρώγεστε όπως τον σκύλο με τη γάτα???», προσπάθησε να επαναφέρει την τάξη ο Μάρκος. «Συγκεντρωθείτε στα θέματά μας!! Πρέπει να δούμε τι θα κάνουμε!!»

Ξαφνικά, μια ησυχία απλώθηκε στον χώρο και έξι ζευγάρια μάτια κοίταζαν άκεφα το έδαφος. Ο Ορέστης άρχισε να ενοχλεί με το πόδι του μια πέτρα, που για κακή της τύχη εμφανίστηκε στο διάβα του. Η Ερατώ έχασε το χαμόγελό της και μια συννεφιά σκέπασε το όμορφο προσωπάκι της. Η Σόφη βρήκε ασχολία σε μια κλωστή που κρεμόταν από το σορτσάκι της και βάλθηκε να την κόψει, αγνοώντας το σφιχτό γαζί. Η Μάγδα, κατσουφιασμένη ακόμα από την αντιπαράθεση που είχε με τον αδερφό της, σταύρωσε αμυντικά τα χέρια της στο στήθος και παρακολουθούσε γεμάτη αφοσίωση ένα μυρμήγκι που πάλευε να βάλει ένα ψιχουλάκι ψωμιού μέσα στη φωλιά του.

- «Εμμμμμμμ... αν κατάλαβα καλά, μας διώχνουν από τη γειτονιά μας....?», έσπασε την ησυχία ο Νικήτας.

- «... «μας....?». τι θέλεις να πεις μ' αυτό???», ρώτησε καχύποπτα η Μάγδα.

Όλα τα μάτια καρφώθηκαν πάνω στον Νικήτα, ο οποίος ξαφνικά κοκκίνησε σαν παντζάρι! Ήταν έτοιμος να αντεπιτεθεί, καθώς δεν ήξερε κι άλλον τρόπο να αμυνθεί, αλλά ήρθε καθάρισα η φωνή του Μάρκου να τον βγάλει από τη δύσκολη θέση:

- «Αυτό είναι το θέμα μας τώρα ή να βρούμε λύση στο πρόβλημα? Αύριο δε θα ξέρουμε ούτε που να βρεθούμε ούτε που να πάμε ούτε πως να παίζουμε!! Εκτός κι αν νομίζεις ότι μια απάντηση στην ερώτησή σου, Μάγδα, θα φέρει λύση σε όλα μας τα προβλήματα!!»

Κανένας δεν απάντησε, κανένας δε μίλησε... Ο Νικήτας, από τη μια φανερά φορτισμένος από την εξέλιξη των πραγμάτων και από την άλλη προφανώς ευγνώμων στον Μάρκο που τον έβγαλε από τη δύσκολη θέση, πήρε πάλι τον λόγο:

«Νομίζω πως έχω την απάντηση, τουλάχιστον για το που να βρεθούμε...»

Τα λόγια του ακούστηκαν σωτήρια στα αυτιά όλων! Η ένταση έδωσε τη θέση της στην περιέργεια, η οποία πλέον είχε φτάσει σε υψηλά επίπεδα! Περιμέναν όλοι τη συνέχεια της κουβέντας του, η οποία, όμως, δεν έλεγε να έρθει!

- «Θα μας πεις τι εννοείς, επιτέλους???!!! Μας έσπασες!!!», ξέσπασε η Μάγδα.

Ένα χαμόγελο σχηματίστηκε στα χείλη του Νικήτα! Η παραλίγο ορμισμένη εχθρότητα του ξαφνικά άρχισε να συμβιβάζεται με την ιδέα να τον έχουν στην παρέα τους και αυτό φάνηκε μόλις του απεύθυνε τον λόγο!

«Μίλα, παιδάκι μου!!!», συμπλήρωσε με ανυπομονησία και η Ερατώ.

- «Υπάρχει μια σπηλιά...», έλυσε τη σιωπή του ο Νικήτας

- «Σπηλιά??? Τι σπηλιά?», ρώτησε η Σόφη γεμάτη περιέργεια.

- «Σπηλιά απ' αυτές που βλέπουμε στα έργα?», συμπλήρωσε με τη σειρά της και η Ερατώ.

- «Νομίζω πως αυτό το έβγαλες από τον νου σου!»,

αντέτεινε ο Ορέστης.

- «Αφήστε τον να μιλήσει, ρε παιδιά, μπας και βγάλουμε καμιά άκρη σήμερα!», ακούστηκε δυνατή η φωνή του Μάρκου.

- «Υπάρχει μια σπηλιά μέσα στο δάσος, μετά το ξέφωτο, αριστερά από το Κάστρο των Ξωτικών! Δεν την ξέρει κανείς, γιατί είναι υπόγεια! Και γω κατά τύχη την ανακάλυψα...», έλυσε τις απορίες τους ο Νικήτας

- «Και πως την ανακάλυψες δηλαδή?», ρώτησε καχύποπτα η Μάγδα.

- «... εμμμμμ.... έπεσα μέσα!!!», μουρμούρισε ντροπαλά εκείνος.

- «... έπεσες μέσα???», γούρλωσε τα μάτια της η Ερατώ!

- «... ναι...», απάντησε ντροπιασμένα ο Νικήτας. «Αλλά, αν δεν έπεφτα μέσα, δε θα την ανακάλυπτα ποτέ!!! Είναι ανάμεσα σε κάτι θάμνους, κάτω από τον κορμό ενός δέντρου!!! Και η είσοδος της είναι καλυμμένη με βλάστηση και σχοινιά!!!», συμπλήρωσε ενθουσιασμένος!

- «... σχοινιά??????????? Τι σχοινιά, καλέ, μας λες???», τον αμφισβήτησε η Μάγδα.

- «Δεν ξέρω που βρέθηκαν αυτά τα σχοινιά, να σας πω την αλήθεια, αλλά είναι εκεί... ξεφτισμένα και παλιά... απομεινάρια μιας άλλης εποχής...», της απάντησε.

- «Ε?», απόρησε αγενέστατα η Μάγδα.

Ο Νικήτας την κοίταζε και ένα χαμόγελο σχηματίστηκε στο πρόσωπό του! Σα να φωτίστηκε για μια στιγμή!

- «Το διάβασα σ' ένα άρθρο και μου άρεσε η φράση... κι έτσι είπα να την επαναλάβω.... Αν και δεν ξέρω τι σημαίνει!», είπε χαμογελώντας πλατιά.

Η Μάγδα τον κοίταζε σκυθρωπή! «... τι περίεργος τύπος είναι αυτός, τελοσπάντων...», αναρωτήθηκε σιωπηλά. «Περίεργος και.....»... Σκεφτόταν, σκεφτόταν, αλλά δεν έβρισκε τη λέξη να τη συμπληρώσει στη σκέψη της.

«Ωστε σπηλιά, ε?», πήρε τον λόγο ο Μάρκος. «Πολύ ωραία, λοιπόν! Πάμε?», προέτρεψε τους υπόλοιπους.

- «Γιατί είμαστε ακόμα εδώ?», φώναξε ο Ορέστης!

- «Φύγαμε!!!», είπε και ο Νικήτας και άρχισε να ξεμακραίνει.

- «Ειιιιιι!!!! Στάσου!!!!!!!!! Ερχόμαστε και μεις!!!!!!», έτρεξε ξοπίσω του η Ερατώ.

Κι έτσι η παρέα των πέντε, που απ' ό,τι φαίνεται, άρχισε να γίνεται παρέα των έξι, ξεκίνησε για το δάσος. Η μέρα έφρευε σιγά-σιγά και έδινε τη θέση της στη νύχτα, αλλά αυτό φυσικά δεν προβλημάτιζε καθόλου τα παιδιά. Ήταν ενθουσιασμένα όλα, ακόμα και η Μάγδα, που επιτέλους υπήρχε ελπίδα να λύσουν το πρόβλημά τους. Εξάλλου, η ιδέα μιας σπηλιάς καλά κρυμμένης μέσα στο δάσος, ολότελα δικής τους που κανένας δεν την ήξερε, ήταν από μόνη της συναρπαστική! Με γοργό βήμα και μεγάλη ένταση, πήραν τον ανηφορικό δρόμο που οδηγούσε στο δάσος. Οι φωνές τους και ο ενθουσιασμός τους ήταν αδύνατο να κρυφτούν! Έκαναν σχέδια, έκαναν όνειρα για ένα καλοκαίρι γεμάτο παιχνίδια και περιπέτεια... (συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Τ Ε Μ Π Η: ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΑ: ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ...!»

Ήταν 28 Φλεβάρη του 2023...Όταν πάγωσε όλη η Ελλάδα. Όταν – για τους πιο κοντινούς – σταμάτησε ο χρόνος.

Δύο χρόνια από τότε και έχουν μείνει μόνο οι υποσχέσεις, και οι διαβεβαιώσεις! Πως «το μαχαίρι θα φτάσει στο κόκαλο», πως η έρευνα θα φτάσει στους ενόχους, όσο ψηλά κι αν βρίσκονται... Και άλλα παρόμοια! Τυποποιημένα λόγια, που τα ακούμε σε κάθε ανάλογη περίπτωση. Λόγια χωρίς καμιά αξιοπιστία και φερεγγυότητα.

Στα Τέμπη συντελέστηκε ένα έγκλημα: 57 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, σε μια στιγμή!

Φτάνει πια η υπομονή και η ευπιστία μας! Όχι άλλη αφέλεια. Ούτε φοβική ζωή.

Οι 57 νεκροί μας δεν θα αφήσουμε να αποτελέσουν πεδίο συνηθισμένων αντεγκλήσεων σε μια ένοχη πολιτική σκηνή.

Η επίσημη κυβέρνηση προσπαθεί να αποσειεί από πάνω της την κατηγορία της συγκάλυψης. Μάταιος κόπος... Η πραγματικότητα, όπως και οι ενέργειές της, αποκαλύπτουν

το αντίθετο: δείχνουν το μέγεθος της επιχειρούμενης, κυβερνητικής, συγκάλυψης.

Επιπλέον κατηγορεί την αντιπολίτευση για «εργαλειοποίηση» του τραγικού συμβάντος, και εκμετάλλευση του ανθρώπινου πόνου, επισημαίνοντας ότι και εκείνοι ευθύνονται για τα τρένα που ταξίδευαν σε ράγες χωρίς ασφάλεια. Τελευταία, ψελλίζουν και κάτι για «καταστροφή της χώρας» για «αποσταθεροποίηση» και άλλους κινδύνους (που μόνο η οξυδερけά τους διαβλέπει...) εάν συνεχίσει η κοινωνία τον αγώνα της για τα «Τέμπη»! Δηλαδή, αν συνεχίσουμε να ζητάμε την αλήθεια για ό,τι συνέβη. Αν ζητάμε δικαιοσύνη! Αν απαιτούμε να μη συγκάλυψουν το έγκλημα!!!

Εμείς, ο κόσμος της άλλης Ελλάδας, βγαίνουμε στους δρόμους και στις πλατείες- και θα ξαναβρούμε στις 28 Φλεβάρη, και όποτε χρειαστεί – ζητώντας να έχουμε όλες τις απαντήσεις στα ερωτήματα που μας βασανίζουν για το ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΩΝ ΤΕΜΠΩΝ. Μέχρι την τιμωρία των ενόχων και

την καταδίκη των πολιτικών που μας οδηγούν στον θάνατο. Πολιτικών που δεν λογαριάζουν τις ανθρώπινες ζωές μπροστά στα ΚΕΡΔΗ των λίγων! Μαζευτήκαν πολλά! Έχουμε πολλούς λόγους να ξεσηκωθούμε, τώρα.

Γιατί; Πολλά τα γιατί.

Γιατί δεν εγκατέστησαν το σύστημα τηλεδιεύθυνσης – όπως διαβεβαίωναν τους προϊσταμένους τους ελεγκτές στις Βρυξέλλες, και ήταν έτοιμος ο πρωθυπουργός να εγκαινιάσει (!) σε ένα ...άδειο δωμάτιο στη Λάρισα (!) – ενώ είχαν αποσπάσει τα ευρώ από το ταμείο;

Γιατί βιάστηκαν να «καθαρίσουν» (να μπαζώσουν) τον τόπο του εγκλήματος; Ποιος έδωσε την εντολή για το μπάζωμα; Γιατί έκρυβαν, επιμελώς, το όνομα του -κυβερνητικού, τελικά- εντολέα;

Γιατί επενέβησαν στο έργο των δικαστών; Γιατί χειραγώγησαν τις έρευνες;

Γιατί ο πρωθυπουργός έσπευσε να διαβεβαιώσει τον ελληνικό λαό ότι γνωρίζουν με ββαιότητα τι μετέφερε

η εμπορική αμαξοστοιχία» και ότι «τίποτα παράνομο ή λαθραίο δεν υπήρχε»; (για να τα αναιρέσει σε πρόσφατη τηλεοπτική εμφάνισή του). Γιατί πούλησαν τον Ο.Σ.Ε (το δημόσιο μέσο μεταφοράς) στην ιταλική Hellenic Train και μάλιστα για ένα ασήμαντο ποσό; Ποιοι το έκαναν;

Γιατί διορίζουν -ακόμη- τους ανώτατους δικαστές; Πώς οι δικαστές ανέχονται αυτή την εξάρτησή τους, που υπονομεύει το έργο τους, και ακυρώνει στην πράξη τις απαράβατες αρχές της αμεροληψίας και της αντικειμενικότητας, που διαχρονικά

υποστηρίζουν ότι δείχνουν, κατά την άσκηση του έργου τους;

Γιατί δεν καταργούν – οριστικά και αμετάκλητα – τον περιώνυμο νόμο περί ποινικής ευθύνης υπουργών, που έχει αποδειχτεί ένα κραυγαλέο προνόμιο ατιμωρησίας των υπουργών;

Αυτά και άλλα, πολλά «ΓΙΑΤΙ» μάς βγάζουν στους δρόμους και στις πλατείες.

Γιατί θέλουμε να ζούμε με ασφάλεια σε μια χώρα που σέβεται τους πολίτες και τη ζωή τους. Με θεσμούς που θα υπηρετούν όλους τους πολίτες. Όπου «τα Κέρδη δεν θα λογίζονται πάνω από

τις Ζωές μας».

Δεν θα μας σταματήσουν οι «απειλές» τους! Ούτε βήμα πίσω!

Και ας μην καρτερούνε πως θα λυγίσουμε...!

* Γιατί και ο πόνος – στις καρδιές ανθρώπων – είναι επαναστατικός.

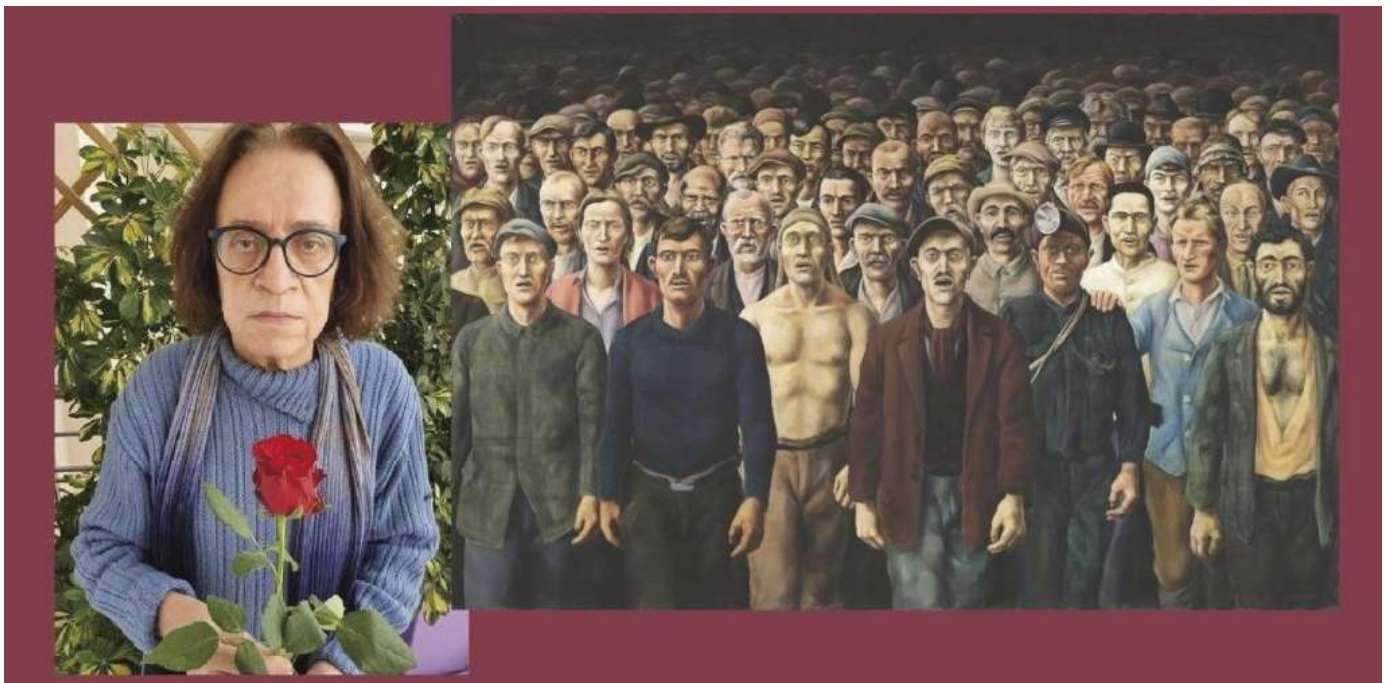
Απόστολος Σιέρρας

Φιλολόγος, μέλος του Παραρτήματος Λάρισας της Πανελλήνιας Ένωσης Συνταξιούχων

Εκπαιδευτικών

(αναδημοσίευση Katiousa.gr)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ – ΕΛΕΓΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΜΠΗ (KATIOUSA.GR)

“Παγωμένο το φεγγάρι του χειμώνα σβήνει
κι από τα σύννεφα ψηλά
τα μάτια των παιδιών μας κοιτάζουμε,
άγρια, τρελά και διψασμένα
ζητάνε δικαιοσύνη...”

Κανένας δεν ξεχνάει το αίμα,
που άδικα χύνεται,
περνάνε, φεύγουνε, ξανάρχονται οι νεκροί,
και ζητάνε να γίνουμε η φωνή τους!
Κανένας δεν λησμονεί τη νύχτα

που φύγανε τα παιδιά μας,
δεν έχουμε κι εμείς από τότε οξυγόνο,
γύρω νύχτα, παντού νύχτα!
Παγωμένο το φεγγάρι του χειμώνα σβήνει
κι από τα σύννεφα ψηλά
τα μάτια των παιδιών μας κοιτάζουμε,
άγρια, τρελά και διψασμένα
ζητάνε δικαιοσύνη...

18/1/2025, από τη συλλογή “Τα καθημερινά”

ΠΟΙΟΣ ΕΣΩΣΕ ΤΟΥΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Του Θανάση Κ. Βογιατζή-Προέδρου του Παραρτήματος Βόλου της ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ

«... Κοπέλλες του Άουσβιτς, του Νταχάου κοπέλλες, μην είδατε την αγάπη μου; Την είδαμε σε μακρινό ταξίδι, δεν είχε πιά το φόρεμά της ούτε χτενάκι στα μαλλιά. Τι ωραία που είν’ η αγάπη μου, η χαϊδεμένη από τη μάνα

της και τ’ αδελφού της τα φιλά. Κανείς δεν ήξερε πως είναι τόσο ωραία. Κοπέλλες του Μαουτχάουζεν, κοπέλλες του Μπέλσεν, μην είδατε την αγάπη μου...»

Ήταν 27 Γενάρη 1945 όταν ο Κόκκινος

Στρατός, στα πλαίσια της εκστρατείας για την απελευθέρωση της Πολωνίας, έμπαινε στο νικολαστήριο του Άουσβιτς, απελευθέρωσε τους μελλοθάνατους και αποκάλυψε σε όλο τον κόσμο τη φρίκη του φασισμού. Αυτή ήταν η

μέρα της αποκάλυψης μιας τραγικής κι απίστευτης αλήθειας για το μέγεθος του δολοφονικού χαρακτήρα της ναζιστικής εξουσίας, που η καπιταλιστική (ταξική) ταυτότητά του, ήταν αυτή που έκανε δεδομένη την εχθρότητά του απέναντι στο εργατικό και το επαναστατικό κίνημα, σε κάθε διαφορετικό, που τον οδήγησε στην προγραμματισμένη, μαζική και με απάνθρωπες μεθόδους εξόντωσης εκατομμυρίων ανθρώπων από τη βάρβαρη φασιστική μηχανή. Των Εβραίων, των Τσιγγάνων, χιλιάδων αντιφασιστών και κομμουνιστών που άφησαν την τελευταία τους πνοή στα κολαστήρια του Άουσβιτς, του Μαουτχάουζεν, του Μπέλσεν.

Μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου, στα χρόνια που ακολούθησαν στη συνέχεια μέχρι και τις μέρες μας, γίνεται μία προσπάθεια διαστρεβλώσης, παραχάραξης, αποσιώπησης της Ιστορίας και των αγώνων τη δεκαετία 1940-1950, με αναπόδεικτες εκτιμήσεις, αποσπασματική έκθεση πραγματικών γεγονότων ώστε το ψέμα να προσομοιάζει με την αντικειμενική αλήθεια. Έτσι ώστε, εν τέλει, να «αποτυπωθεί» στην ιστορική συνείδηση του εργαζόμενου, της νεολαίας, το επιθυμητό, ιδεολογικοπολιτικό στεγανοποιημένο και προπαντός εγκεκριμένο αποτέλεσμα, η διαιώνιση του υπάρχοντος εκμεταλλευτικού συστήματος, στη θωράκιση και υπεράσπισή του με κάθε μέσο, άλλοτε με την ενσωμάτωση, άλλοτε με την

καταστολή και τις διώξεις.

Ιδιαίτερα στο θέμα του Ολοκαυτώματος και της διάσωσης της Εβραϊκής κοινότητας στο Βόλο όπου είχε τα λιγότερα θύματα από τη ναζιστική θηριωδία, μέσω της απόδοσης απελευθερωτικών ενεργειών σε άτομα που δεν είχαν καμία σχέση με τον αγώνα και που, πολύ περισσότερο, έβλεπαν τις πολιτικές δυνάμεις που κυριαρχούσαν στο χώρο του ΕΑΜ τότε φανερά εχθρικά. Κι αυτό διότι βρισκόνταν στο απέναντι στρατόπεδο των φίλα ή των προσκείμενων στους κατακτητές.

Αυτό έγινε, κυρίως, με το έντεχνο πλασάρισμα και με τη μορφή ακαδημαϊκών μονογραφιών για ανθρώπους που έζησαν εκείνη την εποχή στο Βόλο και οι οποίοι υποτίθεται «έδωσαν» τα πάντα για να σώσουν τους Βολιώτες Εβραίους ή την πόλη και τις υποδομές της κατά την υποχώρηση των Γερμανών ναζιστών», ενώ στην πραγματική τους ζωή ήταν οι εκπρόσωποι του ναζιστικού καθεστώτος στην περιοχή. Ταυτόχρονα, απέκρυψαν τα πραγματικά γεγονότα και τους ανθρώπους που τελικά πρωτοστάτησαν σε αυτά, οι οποίοι δεν ήταν άλλοι από τους αγωνιστές και μαχητές του ΕΛΑΣ, του ΕΑΜ, της ΕΠΟΝ, της ΟΠΛΑ, του ΚΚΕ.

Μην ξεχνάμε ότι σήμερα είναι σε ισχύ το πρόγραμμα «Μνήμες Κατοχής στην Ελλάδα» χρηματοδοτείται από το υπουργείο Εξωτερικών της

Γερμανίας, το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος», το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου και το Γερμανικό Ίδρυμα «Μνήμη, Ευθύνη και Μέλλον» και διενεργείται σε συνεργασία με το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών που στόχο έχει να παραχαράξει την Ιστορία και να αναδείξει ψεύτικους πρωταγωνιστές για τις μέρες εκείνες, να απομειώσουν και να διαστρεβλώσουν τον κυρίαρχο ρόλο του ΚΚΕ και του ΕΑΜ τις μέρες εκείνες. Και ο λόγος είναι απλός : Διότι τότε ο λαός αποφάσισε και με την δράση του, άλλαξε τους πολιτικούς συσχετισμούς και θέλησε μία εξουσία δική του με δυνατό ΚΚΕ, κάτι που η αστική τάξη δεν θέλει να ξανασυμβεί και να βρεθεί στην θέση που βρέθηκε με την απελευθέρωση της χώρας το Φθινόπωρο του 1944.

Έτσι ένα πρόσωπο που προβάλλεται ότι τελικά έσωσε τους Εβραίους του Βόλου είναι ο τότε γερμανός πρόξενος στο Βόλο Έλμουτ Σέφελ. Ο Σέφελ δεν είναι τυχαίο πρόσωπο. Μεγαλέμπορος και εκπρόσωπος μεγάλων εταιρειών κυρίως γερμανικών στο Βόλο από την περίοδο του Μεσοπολέμου, έγινε πρόξενος της Γερμανίας και είναι αυτός που πρώτος ύψωσε τον αγκυλωτό σταυρό των Ναζί στο Βόλο, ανήμερα της 25ης Μάρτη 1933. (Βιβλίο Η Νίκη μας και πάλι πρωτάθλημα θα πάρει, εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή 2020. σελ. 131).

Όμως για εκείνο για το οποίο

παρουσιάζεται ως “ήρωας” είναι ότι “...αυτός ειδοποίησε και βοήθησε στην διάσωση των Εβραίων στο Βόλο...”. Πιθανόν, λέμε εμείς, να διέταξε και τους γερμανούς στρατιώτες να κοιμηθούν νωρίς εκείνα τα βράδια που οι Οργανώσεις του ΕΑΜ έβγαζαν με βάρκες και με άλλα μέσα τους Βολιώτες Εβραίους από την πόλη, με τις ταυτότητες με τα χριστιανικά ονόματα που αυτό είχε κατασκευάσει χάρις στο μηχανισμό του στα χέρια τους, για να ολοκληρωθεί το “σχέδιο διάσωσης”.

Πέθανε τον Μάη του 1964 στο Βόλο. Την ημέρα της κηδείας του, όπως συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις εκφωνούνται επιμήδαιοι όπου αναφέρονται οι σπουδαίες πράξεις του αποθανόντος κατά την διάρκεια της ζωής του.

Έτσι και στην κηδεία του Χ. Σέφελ εκφωνήθηκαν μακροσυρτοί αποχαιρετιστήριοι λόγοι τόσο από μία φωτεινή μορφή της τοπικής κοινωνίας τότε, τον Μητροπολίτη Δημητριάδος Δαμασκηνό (που είχε περάσει ως όμηρος από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης), όσο και από τον τότε νομάρχη Παπαδάκο έναν άνθρωπο του καθεστώτος από την περίοδο του εμφυλίου πολέμου και αντικομμουνιστή με πατέντα. Κανείς τους όμως δεν αναφέρεται σε καμιά διάσωση των Εβραίων στο Βόλο από τον Σέφελ, ενώ αναφέρονται μόνο σε κάποια άλλη παρέμβαση του, για την διάσωση κάποιων προυχόντων της πόλης από τους Γερμανούς. (Ταχυδρόμος 14-5-1964).

Ακόμη και ο Μητροπολίτης Ιωαννίμ σε βιβλίο, διακοσίων και πλέον σελίδων, που εξέδωσε το 1950 με τίτλο “Μεταξύ Γερμανών και ανταρτών” δεν αναφέρει κάτι σχετικό.

Όμως τελικά ποιος είναι στόχος από αυτή την “ηρωοποίηση” του Σέφελ. Ένας και μοναδικός: Να μειωθεί, να ξεχαστεί η δράση του ΕΑΜ και του ΚΚΕ που εκείνη την εποχή είχαν καταστεί χάρις στις θυσίες των καλύτερων παιδιών τους, σε κυρίαρχη πολιτική δύναμη, ο λαός είχε ενστερνιστεί την πολιτική τους, διεκδικούσε με το όπλο στο χέρι έναν και μία ζωή δικαιότερη και κοινωνικά διαφορετική που θα ξημέρωνε για τους αδικημένους και εκμεταλλευόμενους της κοινωνίας.

Σε κείνα τα χρόνια της Κατοχής, ενδιάμεσος φορέας για την μεταφορά των αποφάσεων των Αρχών Κατοχής ήταν οι υπηρεσίες του δήμου Βόλου. Όπως ίσχυσε και στην περίπτωση των Εβραίων, που η αρμόδια υπηρεσία στις 14 του Γενάρη 1944 ανέφερε σε ανακοίνωσή της: «Κατόπιν διαταγής της αρμόδιας Γερμανικής αρχής, άπαντες οι εν Βόλω Ισραηλίται από ηλικίας 14 ετών και άνω, άρρενες και θήλεις, όπως διέλθωσι εκ των γραφείων μας διά την εγγραφήν τους την προσεχή Τετάρτη 19 τρέχοντος ώραν 10-11 το πρωί (Εκ του γραφείου δήμου)». (Τύπος του Βόλου 14-1-1944.)

Ουσιαστικά δηλαδή, τους ζητούσαν να παραδοθούν.

Το ΕΑΜ όμως, από πολύ νωρίτερα υπογράμμιζε σε Προκήρυξή του: «...Ο αιμοχαρής κατακτητής ετοιμάζει ένα από τα φοβερότερα και απαισιότερα πογκρόμ εναντίον των ελλήνων Εβραίων... Το νέο αυτό έγκλημα δεν στρέφεται μόνον κατά των Εβραίων αλλά και εναντίον του ελληνικού λαού, διότι οι έλληνες εβραίοι είναι ένα κομμάτι του ελληνικού λαού... Γι’ αυτό το ΕΑΜ καλεί τον αθηναϊκό λαό και όλους τους έλληνες και κάθε χριστιανό, να βοηθήσει για την σωτηρία των Εβραίων... Με ομαδικές διαμαρτυρίες, με μεγάλες επιτροπές και γενικότερες κινητοποιήσεις για να ματαιώσουμε το ετοιμαζόμενο πογκρόμ... Να δώσουμε στέγη και καταφύγιο σε κάθε διωκόμενο Εβραίο, να τσακίσουμε κάθε καταδότη Εβραίου...». (Αθήνα 22-1-1943... Το ΕΑΜ των Εθνικοτοπικών οργανώσεων Ρούμελης, Θεσσαλίας, Θράκης- Μακεδονίας, Επτανήσων, Δωδεκανήσων, Πελοποννήσου, Αιγαίου και Εβραίων...)

Φυσικά, χάρη στις πληροφορίες που είχαν το προηγούμενο διάστημα οι οργανώσεις του ΚΚΕ και του ΕΑΜ στον Βόλο, μπόρεσαν να φυγαδεύσουν τους Εβραίους του Βόλου, κυρίως προς την περιοχή του Πηλίου, και να τους διασώσουν στη μεγάλη τους πλειοψηφία. Για την επιχείρηση διάσωσης των Εβραίων του Βόλου κινητοποιήθηκε όλος ο μηχανισμός του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ, σε συνεργασία με τον αρχιραβίνο Πεσάχ που ήταν ο συνδετικός κρίκος μαζί τους. Η επιχείρηση οργανώθηκε και εκτελέστηκε με απόλυτη μυστικότητα, ουσιαστικά σε μια βραδιά, με έτοιμη

υποδομή υποδοχής των Εβραίων σε περιοχές που δεν ελέγχονταν από τους Γερμανούς και μάλιστα με πλαστές ταυτότητες –με χριστιανικά ονόματα– τις οποίες κατασκεύασε με εντολή του ΚΚΕ συγκεκριμένος αγωνιστής. Ήταν ο Κωνσταντίνος Μπελογιάννης. (Μαρτυρία Κ. Μπελογιάννη το 2007, στο βιβλίο «Όταν τους ιδώμεν όλους υπό το πέλαμα μας»...).

Η χαρακτηριστικότερη από όλες τις μαρτυρίες των Εβραίων του Βόλου αποτύπωσε ως εξής τα γεγονότα: «Ένα βράδυ, άρχισε ο αρχιραβίνος να περνά ένα-ένα τα σπίτια των Εβραίων και να μας ειδοποιεί να προετοιμαστούμε να φύγουμε από την πόλη για το βουνό, διότι οι Γερμανοί ετοιμάζονται να μας συγκεντρώσουν, να μας συλλάβουν και να μας στείλουν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, όπως είχε γίνει το προηγούμενο διάστημα στη Θεσσαλονίκη. Είχαν ζητήσει από το δήμο τις καταστάσεις των Εβραίων. Φτιάξαμε ένα μπόγο, βάλαμε λίγα πράγματα και κατεβήκαμε μέσα στο σκοτάδι της νύχτας σε ένα σημείο του λιμανιού. Εκεί μας περίμεναν βάρκες, μπήκαμε μέσα και μας έβγαλαν κάπου στα Καλά Νερά. Από εκεί ανεβήκαμε στις Μηλίες και πάλι με τα ποδάκια φτάσαμε στο Προμύρι. Εκεί μείναμε μέχρι την Απελευθέρωση. Άλλοι πήγαν στον Άγιο Λαυρέντιο, όλοι πια, με “χριστιανικά ονόματα” και νέες ταυτότητες που μας έδωσε η Οργάνωση του Βόλου, του ΕΑΜ. Μας έκρυψαν, μας έσωσαν. Τα βιβλία της Συναγωγής δόθηκαν και φυλάχτηκαν στον Ιερό ναό της Μεταμόρφωσης...». (Μαρτυρία Ματούλη Φελούς...).

Σε αντίθεση, λοιπόν, με όσους σήμερα προσπαθούν να αποκρύψουν τη συμβολή του ΚΚΕ και του ΕΑΜ εκείνη την περίοδο, η ιστορία είναι ιδιαίτερα πεισματάρης. Τα ιστορικά ντοκουμέντα διαψεύδουν τα προικατασκευασμένα σχήματα.

Δε χρειάστηκε δα και μεγάλη προσπάθεια για να βρούμε επιστολή του ίδιου του αρχιραβίνου Πεσάχ, που έθεσε τα πράγματα στην πραγματική τους διάσταση. Καμιά φορά οι νεκροί μιλάνε πιο θαρρετά από τους ζωντανούς. Παραθέτουμε αυτούσιο το δημοσίευμα εφημερίδας του Βόλου αμέσως μετά την Απελευθέρωση: «Ο αρχιραβίνος Βόλου κ. Μωυσής Πεσάχ ο οποίος με άλλους συμπολίτες μας Ισραηλίτες κατέφυγε

στα ελεύθερα χωριά μας στην περίοδο της Κατοχής, με την απελευθέρωση απέστειλε θερμό ευχαριστήριο γράμμα προς το Γενικό Στρατηγείο του ΕΛΑΣ, το 54ο σύνταγμα, τη Διοικητική Επιτροπή Θεσσαλίας και την Επαρχιακή Επιτροπή του ΕΑΜ Βόλου, στην οποία εκφράζει τη βαθιά του ευγνωμοσύνη προς τον ΕΛΑΣ και τις απελευθερωτικές οργανώσεις για την προστασία που παρέσχον σ' αυτόν και σε όλους τους Ισραηλίτες. Στο θερμό γράμμα ο αρχιραβίνος Βόλου καταλήγει ως εξής: «...Η παγκόσμιος Ιστορία του Εβραϊσμού και η νεωτέρα τοιοῦτη θα μνημονεύουν μεταξύ των άλλων και εις ιδιαίτερον κεφάλαιον το σημαντικόν γεγονός της διασώσεως

των Εβραίων της Ελλάδος, οίτινες κατέφυγον με την προστασίαν του ΕΛΑΣ και την παρασχεθείσαν εις αυτούς συνδρομήν και υποστήριξιν κατά την διάρκειαν του σκληρού διωγμού των υπό των βαρβάρων Γερμανών. Ημείς δε οι Ισραηλίται της Ελλάδος ουδέποτε θα λησμονήσωμεν την μεγάλην αυτήν ευεργεσίαν ης ετύχαμεν εκ μέρους του ηρωικού εθνικού στρατού του ΕΛΑΣ και των οπαδών των λοιπών απελευθερωτικών οργανώσεων του ΕΑΜ ως και της προστάτιδος των θυμάτων του φασισμού και μάνας των φτωχών Εθνικής Αλληλεγγύης, της ειρηνοφίλου Εθνικής Πολιτοφυλακής, της ΕΠΟΝ της ελπίδος αυτής του έθνους και όλων των

πραγματικών Ελλήνων συμπατριωτών μας, και εστέ βέβαιοι ότι το γεγονός τούτο θα μεταβιβάζωμεν κατά ιεράν υποχρέωσιν από γενεάς εις γενεάν προς υπόμνησιν της οφειλομένης μεγάλης ευγνωμοσύνης εις τον απελευθερωτικόν στρατόν ΕΛΑΣ και τα αδελφάς οργανώσεις αυτού. Αι ευλογίαι του Υψίστου ας συνοδεύσουν τα έργα σας, έργα λαοσωτήρια της ανθρωπότητας, εθνοσωτήρια δι' ημάς τους Έλληνες. Αυτός ας διαφυλάτῃ εκ παντός κινδύνου και βλάβης για το καλό όλων μας. Ο δρόμος σας, δρόμος τροπαίων. Ζήτω ο ΕΛΑΣ, Ζήτω η Ελλάς. Ο αρχιραβίνος Βόλου Μωυσής Συμεών Πεσάχ...» (Εφημερίδα Αναγέννηση του ΕΑΜ Μαγνησίας 6-1-1945.)

ΔΑΝΑΗ ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΥ - ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗ

«Αηδόνι» του τραγουδιού και του αγώνα

Μια μεγάλη μορφή του πολιτισμού μας, με πολυσήμαντη δημιουργική προσφορά στις Τέχνες και τα Γράμματα και συνεπή αγωνιστική δράση, υπήρξε η Δανάη Στρατηγοπούλου-Χαλκιαδάκη, που «έφυγε» από τη ζωή, σαν σήμερα το 2009. Πνευματική προσωπικότητα, πάντα ανήσυχη και ασυμβίβαστη, η τραγουδίστρια με τη βελούδινη φωνή, που ονομάστηκε «αηδόνι του Αττίκ», ήταν συνάμα η ποιήτρια που, με τη μεταφραστική πένα της, πρώτη «έφερε» στην Ελλάδα τα ποιητικά «Απαντα» του μεγάλου Χιλανού, παγκόσμιου ποιητή, Πάμπλο Νερούδα και το κορυφαίο «Κάντο Χενεράλ». Η ελληνική ευαισθησία της έσμιξε «με τον αντρίκειο χιλανό λόγο και γέννησε στα Γράμματά μας τον Έλληνα Νερούδα», έγραφε ο Γιάννης Ρίτσος, αναφερόμενος στο μεταφραστικό έργο της. Η ίδια, τρέφοντας απεριόριστο θαυμασμό για τον Νερούδα, τον «Ομηρο του 20ού αιώνα της αμερικάνικης κοσμογονίας» και την τέχνη του, ανέφερε: «Είναι ο άνθρωπος που ταυτίστηκε με τον κόσμο της δουλειάς, τον πάντα αδικημένο σ' αυτόν τον πλανήτη. Και όχι με λόγια. Είναι ο ποιητής, που η ποίησή του δεν είναι καμωμένη από λόγια, αλλά από έργα. Ο στίχος του είναι έργο - ποίημα. Το βλέπεις, το πιάνεις στη χούφτα σου, το ακουμπάς στην καρδιά σου κι ακούγεται διπλό τικ - τακ...». Αυτήν τη μεγάλη ποίηση ακούμπησε στην καρδιά της η Δανάη, αφουγκράστηκε

την ομορφιά και το μεγαλείο της και την έφερε κοντά στον ελληνικό λαό μέσα από σπουδαίες μεταφράσεις.

Από τη «Μάντρα» στο ...«χαράκωμα»

Εχοντας ζήσει το μεσοπολέμο στη Γαλλία - εποχή μεγάλων ζυμώσεων και ανατροπών - η Δανάη, που ήδη έχει αρχίσει να δημοσιογραφεί, βρίσκεται στα τέλη του 1935, για πρώτη φορά, μπροστά στον διάσημο πρωτοεργάτη της θρυλικής «Μάντρας», τον Αττίκ. Η πρώτη ακρόαση της δίνει το «διαβατήριο» για την έναρξη των εμφανίσεών της στη «Μάντρα», εκεί όπου χρίστηκε ως η ιδανική ερμηνεύτρια του ανεπανάληπτου Κλέονα Τριανταφύλλου (Αττίκ). Το «αηδόνι» με τη βελούδινη φωνή σφραγίζει τραγούδια και των άλλων

μεγάλων συνθετών του μεσοπολέμου: Αττίκ, Κώστα Γιαννίδη, Γιάννη Σπάρτακου, Χρήστου Χαιρόπουλου, Μιχάλη Σουγιούλ κ.ά. Σε δύσκολη εποχή, η Δανάη χάρη στο ταλέντο και την ποιότητα των ερμηνειών της φτάνει στην ωριμότητα της τραγουδιστικής της καριέρας. Το τραγούδι είναι η άμυνά της... Με το πέρασμα του χρόνου, η Δανάη έχει πλέον καθιερωθεί ως μεγάλη τραγουδίστρια, όχι μόνο στη «Μάντρα», αλλά και στη συνείδηση του κόσμου. Οπου κι αν τραγούδησε στη συνέχεια, σε θέατρα, σε κέντρα, γνωρίζει το θαυμασμό, τη λατρεία. Η ύπαρξή της - συνυφασμένη απόλυτα με τον πιστό, μελωδικό της σύντροφο, την κιθάρα της.

Με τον πόλεμο του 1940 βρίσκεται στο

δικό της «χαράκιωμα», προσπαθώντας με τη φωνή και την κιθάρα της να επουλώσει τις πληγές της ψυχής των τραυματιών. Παίρνει μέρος στον ΕΑΜικό αγώνα (στην Κατοχή κυκλοφορούσε με το ψευδώνυμο Ελένη Σοφιανοπούλου), παλεύοντας να εξασφαλίσει λίγο φαγητό για τους πεινασμένους, να μεταφέρει ένα πατριωτικό μήνυμα, να βοηθήσει κάποιον που κινδύνευε... Μέσα στη σκοτεινιά της Κατοχής, δε σταματά να τραγουδά, να εμψυχώνει... Όπως τότε, στο άλσος του Πεδίου του Αρεως, που τη χειροκροτούσαν δυο χιλιάδες άνθρωποι συνέχεια, επί δέκα λεπτά. Είχε ήδη «μπει» στην Οργάνωση και τα τραγούδια της δεν ήταν άσχετα με το αντιστασιακό της έργο. Ο κόσμος έπιανε τα μηνύματα, ακόμα και μέσα από «αθώους» στίχους. «Στη σαρανταπεντάχρονη τραγουδιστική μου σταδιοδρομία», έλεγε χρόνια αργότερα η Δανάη, «ποτέ άλλοτε δε θυμάμαι να τραγούδησα σε τόσο ενθουσιώδες κοινό, όσο στην Κατοχή. Βλήματα φονικά αποτελούσαν τα δημοτικά μας τραγούδια και οι διφορούμενες μαντινάδες. Είδα νέους να ζητωκραυγάζουν στο άκουσμα των κλέφτικων τραγουδιών μας. Ηλικιωμένους να κλαίνε από συγκίνηση με το “Ο Γερο-Δήμος πέθανε, ο γερο-Δήμος πάει...”. Μου φιλούσαν τα χέρια, ζητούσαν περισσότερα τραγούδια, τα είχαν ανάγκη». Η τόλμη της να τραγουδήσει τη «Σαμιώτισσα» το 1942, στο «Άλσος» όπου εμφανιζόταν, τη φέρνει για μια ακόμη φορά αντιμέτωπη με τους κατακτητές. Με την κατηγορία της υποδούλησης επαναστατιών διαθέσεων, φυλακίζεται από τους Γερμανούς και στη συνέχεια ζει την αγωνιώδη κούρσα της καταδίωξης της. Η καταδίωξή της συνεχίστηκε και μεταπολεμικά από τα Τάγματα Ασφαλείας. Ενα βράδυ στο «Άλσος» την κατέβασε κάτω μια παρακρατική οργάνωση με τα πολυβόλα. «Μου είπαν, εσύ είσαι Βουλγάρα, δεν πρέπει να τραγουδάς στην Ελλάδα». Με την ίδια λογική που της αποδόθηκε η «βουλγαρική ιθαγένεια», έλεισαν τότε για την Δανάη και οι διάλογοι επικοινωνίας της με το κοινό. «Με έκοψαν από το ραδιόφωνο, με έκοψαν από παντού», έλεγε, αργότερα, η μεγάλη καλλιτέχνης που για την αντιστασιακή της δράση, όπως άλλωστε

η πλειοψηφία των αγωνιστών, έτσι και αυτή κυνηγήθηκε, ταλαιπωρήθηκε, «γεύτηκε» τις πικρές, τη φυλακή και αργότερα, την περίοδο της στρατιωτικής δικτατορίας του 1967, την αυτοεξορία. Σε δύσκολους καιρούς, έχασε τον αγαπημένο της άντρα, συναγωνιστή της στο ΕΑΜ, Γιώργο Χαλκιαδάκη. Κατόρθωσε να ξανασταθεί στα πόδια της και να ξαναλειτουργήσει, μέσα από το τραγούδι.

Στη Χιλή με τον Νερούδα

Το 1965, η Δανάη φτάνει για πρώτη φορά στη Χιλή, κοντά στην αδελφή της Μίρια, καθηγήτρια, ειδικευμένη στο μεσαιωνικό τραγούδι. Η γνωριμία της με τον Πάμπλο Νερούδα και το μοναδικό πνεύμα του ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο στη ζωή της. «Με τη συνεργασία μας με τον Νερούδα»,

να μεταφράσει στα Ισπανικά την «Οδύσσεια» του Νίκου Καζαντζάκη. Παράλληλα, πραγματοποιεί συναυλίες, μαγεύοντας Χιλιανούς, Αργεντινούς και Περουβιανούς με τη φωνή της, ενώ μετέχει σε επιστημονική ερευνητική αποστολή στη Γη του Πυρός και ασχολείται με τη Λαογραφία. Τρεις μήνες μετά την επιστροφή της στην Αθήνα, η χούντα των συνταγματαρχών γίνεται η αιτία να πάρει το δρόμο της αυτοεξορίας πλέον στη Χιλή, όπου θα μείνει έξι χρόνια. Ζει στο ρυθμό της πνευματικής ζωής της Χιλής και διορίζεται τακτική καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο του Σαντιάγο, όπου διδάσκει στα ισπανικά Ελληνική Λαογραφία και Δημοτική Ποίηση. Μπολιάζοντας τα έργα του Νερούδα με αποδόσεις που έχουν την προσωπική

ανέφερε, «που περιλάμβανε και ένα καταπληκτικό έργο που το θεωρώ άθλο, την επιτυχημένη δηλαδή έκδοση ενός δίσκου με τραγούδια βασισμένα σε ποίηση Νερούδα και σύνθεση δική μου, που τα τραγούδησα στα χιλιανά - και ήταν η πρώτη φορά που μελοποιεί ποίηση του Νερούδα - μου δόθηκε η ευκαιρία να τον γνωρίσω καλύτερα σαν άνθρωπο». Η συνεργασία με τον κορυφαίο ποιητή έδωσε στη Δανάη την ευκαιρία, την έμπνευση να προχωρήσει στις μεταφράσεις του έργου του. Στο διάστημα της πρώτης εξάμηνης παραμονής της στη Χιλή, τελειοποιεί τις γνώσεις της στα ισπανικά και βοηθά αποτελεσματικά τον σπουδαίο Χιλιανό ελληνιστή Μιγέλ Καστίγιο Ντιντιέ

της σφραγίδα, η Δανάη μετέφρασε το «Κάντο Χενεράλ» (11 τόμοι), που βραβεύτηκε σε διεθνή διαγωνισμό της Λιψίας. Την ίδια περίοδο, καταθέτει κι έναν ποταμό λογοτεχνικών, ποιητικών, λαογραφικών έργων και άρθρων της, που προβάλλουν την Ελλάδα, όπως το «Cantos de los Griegos», που περιλαμβάνει μεταφρασμένα στα ισπανικά γνωστά δημοτικά μας τραγούδια.

Με τη δικτατορία του Πινοσέτ ξαναγυρίζει στην πατρίδα. Από τότε αφοσιώθηκε στη μετάφραση και στην προσωπική της λογοτεχνική δημιουργία, «ένα είδος ποίησης - ρεπορτάζ, αλλά και πεζογραφίας». Μετέφρασε Έλληνες ποιητές στα

γαλλικά και Λόρκα στα ελληνικά, ενώ πάντα ήταν παρούσα στα κοινά. Η Χιλή, ο λαός της, η ποίησή της, δεν έπαψαν ποτέ να τη συνοδεύουν. «Η Χιλή έγινε η δεύτερη πατρίδα μου. Και, βέβαια, ο Πάμπλο Νερούδα έγινε ο αγαπημένος μου φίλος. Ως την ώρα που κι εκεί τα τανις ισοπέδωσαν τη Χιλή και τον Νερούδα», έλεγε. Η βράβειυσή της με το παράσημο Orden Libertador Bernardo O' Higgins της Δημοκρατίας της Χιλής - απονέμεται

σε εξέχουσες προσωπικότητες των Γραμμάτων, Τεχνών και Πολιτικής - είναι το «ευχαριστώ» του χιλιανού λαού για την προσφορά στον πολιτισμό τους, για τη διάδοση του έργου του Νερούδα, αλλά και της Γαβριέλας Μιστράλ, της Χιλιανής ποιήτριας που επίσης βραβεύτηκε με Νόμπελ. Για την προσφορά της στον αγώνα κατά τη γερμανική Κατοχή, της έχει απονεμηθεί Μετάλλιο με Δίπλωμα από την Πανελλήνια Ένωση Αγωνιστών

Εθνικής Αντίστασης, για τα 50 χρόνια από την ίδρυση του ΕΑΜ.

Ανθρωπος προικισμένος με πολλά πνευματικά και ψυχικά χαρίσματα, η Δανάη Στρατηγοπούλου, σε όλη της τη ζωή, στάθηκε δίπλα στους αγώνες για το δικαίωμα του λαού μας, ενώ υπήρξε πάντα θερμή φίλη του ΚΚΕ. Η προσφορά της στον πολιτισμό ήταν αλληλένδετη με την αγωνιστική της δράση...

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΠΡΟΤΖΕΚΤ - "ΤΣΕΧΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ" (ΤΣΕΧΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑ)

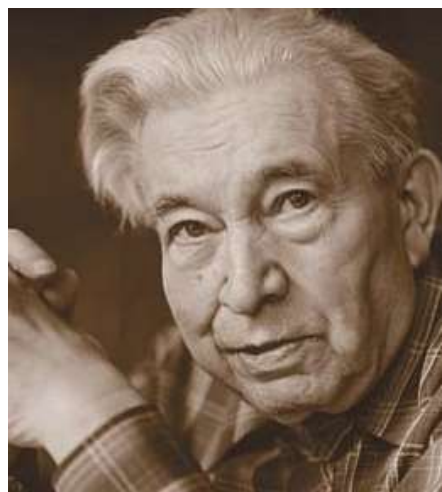
Παρακολουθήστε τη σειρά αφιερωμένη στα τσεχικά βιβλία που αξίζει να διαβάσετε. Βρείτε τις προτάσεις μας για τα λογοτεχνικά διαμάντια της Τσεχίας, ώστε να γνωρίστε τον λογοτεχνικό της πλούτο. Πολλά από τα βιβλία υπάρχουν σε ελληνική μετάφραση, άλλα ετοιμάζονται να εκδοθούν στα ελληνικά στο επόμενο διάστημα και μερικά είναι γνωστά από τις κινηματογραφικές τους μεταφορές:

1. «Ο ΚΑΛΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ ΣΒΕΙΚ» του JAROSLAV HAŠEK Hašek
 2. «Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΤΙΣ ΣΑΛΑΜΑΝΔΡΕΣ» του KAREL ČAPEK
 3. «Η ΔΙΚΗ» του FRANZ KAFKA
 4. «Η MARKÉTA LAZAROVÁ» του VLADISLAV VANČURA
 5. «ΜΙΑ ΖΩΗ ΨΑΡΕΥΟΝΤΑΣ» του OTA PAVEL
 6. «EUROPEANA: ΜΙΑ ΣΥΝΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΑΙΩΝΑ» του PATRIK OUŘEDNÍK:
 7. «Ο ΑΠΟΤΕΦΡΩΤΗΣ» του LADISLAF FUKS
 8. «THE GRANDMOTHER» της BOŽENA NĚMCOVÁ
 9. «OTHER CITY» του MICHAL AJVAZ
 10. ΤΑ ΚΟΜΙΚΣ στην Τσεχική Δημοκρατία
 11. «THE CHATTERTOOTH ELEVEN» του EDUARD BASS
 12. JAROSLAV SEIFERT, ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΟΜΠΕΛ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
 13. ΒΑΤΣΛΑΒ ΧΑΒΕΛ και η λογοτεχνική κληρονομιά του
 14. «ΜΙΑ ΠΟΛΥΘΟΡΥΒΗ ΜΟΝΑΞΙΑ» του ΜΠΟΧΟΥΜΙΛ ΧΡΑΜΠΑΛ.
 15. „THE WHITE DISEASE” του KAREL ČAPEK ως προφητεία της πανδημίας κορονοϊού
 16. «Η ΛΙΜΝΗ» της BIANKA BELOVÁ
 17. «ΤΟ ΑΣΤΕΙΟ» του MILAN KUNDERA
 18. «ΟΙ ΕΠΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ» του MILOŠ URBAN
 19. «ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ» του JACHYM TOPOUL
 20. ΜΙΧΑΛ ΒΙΒΕΚ (MICHAEL VIEWEGH) – Αριστοτέλης της σάτιρας στη σύγχρονη τσεχική λογοτεχνία
 21. ΓΙΑΝ ΜΠΑΛΑΜΠΑΝ (JAN BALABÁN) - Κάθε ζωή αξίζει να εξιστορείται
 22. ΡΑΝΤΚΑ ΝΤΕΝΕΜΑΡΚΟΒΑ (RADKA DENEMARKOVÁ) - Η ζωή μου φέρνει πάντα θέματα προς εξερεύνηση
 23. ΣΥΧΓΡΟΝΗ ΤΣΕΧΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ - ο Petr Hruška & ο Milan Džinský: ποιητές της καθημερινότητας
 24. ΠΕΤΡΑ ΧΟΥΛΟΒΑ (PETRA HULOVÁ) - “All this belongs to me” («Όλα αυτά ανήκουν σε μένα») - το έπος μιας οικογένειας από την Μογγολία
 25. ΓΙΡΙ ΚΡΑΤΟΧΒΙΛ (JIRÍ KRATOCHVÍL) - «Έχω εμμονή να λέω ιστορίες»
 26. ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΤΟΥΤΣΚΟΒΑ (KATEŘINA TUČKOVÁ) - Το δυνατό μυθιστόρημα «ΓΕΡΤΑ» φωτίζει τις απελάσεις του Μπρονό
 27. ΜΑΡΕΚ ΣΙΝΤΕΛΚΑ (MAREK ŠINDELKA) - ο πολυβραβευμένος Τσέχος συγγραφέας της γενιάς που ενηλικιώθηκε μετά τη Βελούδινη Επανάσταση του 1989
- HOMMAGE – ΜΙΛΑΝ ΚΟΥΝΤΕΡΑ (1929-2023) – Στο Νο17 της σειράς θα βρείτε “ΤΟ ΑΣΤΕΙΟ” / “THE JOKE” (1967) - μυθιστόρημα με το οποίο έγινε παγκοσμίως γνωστός.

Ποιος ήταν ο Γιάροσλαβ Σάιφερτ...

Ο Τσέχος δημοσιογράφος και ποιητής Γιάροσλαβ Σάιφερτ (1901-1986) είναι κορυφαίος εκπρόσωπος

της καλλιτεχνικής πρωτοπορίας στην πατρίδα του. Ίδρυσε μαζί με άλλους ποιητές την επιθεώρηση Ντεβιέτσιλ, ένα από τα σημαντικότερα ευρωπαϊκά περιοδικά που «έγραψαν ιστορία». Υπήρξε υπερρεαλιστής και ταυτόχρονα κομμουνιστής με την καρδιά του **JA-ROSLAV SEIFERT** ήταν ένας από τους μεγαλύτερους Τσέχους ποιητές του 20ού αιώνα και είναι ο μοναδικός Τσέχος με **ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΟΜΠΕΛ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ**. Ξεκίνησε την καριέρα του ως προλεταριακός ποιητής στις αρχές της δεκαετίας του

1920 και έγινε μια από τις κορυφαίες προσωπικότητες του avant-garde κινήματος της Τσεχοσλοβακίας.

Ο Seifert θαυμάζεται για τη σαφήνεια των στίχων του, αλλά και για τη βαθιά αισθητή του αγάπη για τη χώρα του.

Βιογραφικά στοιχεία

Γεννήθηκε στο Ζιζκόφ, προάστιο της Πράγας, στην τότε Αυστροουγγαρία. Η πρώτη ποιητική συλλογή του εκδόθηκε το 1921. Εκείνη την εποχή ήταν μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος και συντάκτης σε κομμουνιστικές εφημερίδες και περιοδικά (π.χ. Rovnost, Sršatec, Reflektor), ενώ παράλληλα εργαζόταν και σε εκδοτικό οίκο.

Κατά τη δεκαετία του 1920 ο Σάιφερτ θεωρείτο από τους κυριότερους εκπροσώπους της τσεχοσλοβακικής καλλιτεχνικής αβάν-γκαρντ. Υπήρξε ένας από τους ιδρυτές του περιοδικού Devětsil. Τον Μάρτιο του 1929, μαζί με 6 άλλους σημαντικούς συγγραφείς, παραιτήθηκε από το Κόμμα έχοντας υπογράψει ένα μανιφέστο που διαμαρτυρόταν ενάντια στις μπολσεβικικές τάσεις της νέας του ηγεσίας. Μετά από αυτό, εργάστηκε ως δημοσιογράφος στον σοσιαλδημοκρατικό και τον συνδυαλιστικό τύπο μέχρι και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Το 1949 ο Σάιφερτ εγκατέλειψε τη δημοσιογραφία και άρχισε να αφιερώνεται αποκλειστικά στη λογοτεχνία. Η ποίησή του απέσπασε σημαντικά κρατικά βραβεία το 1936, το 1955 και το 1968, ενώ το 1967 ανακηρύχθηκε «Εθνικός Καλλιτέχνης». Υπήρξε ο πρόεδρος της Ενώσεως Τσεχοσλοβάκων Συγγραφέων από το 1968 μέχρι το 1970. Το 1977 ήταν ένας από αυτούς που υπέγραψαν τη «Χάρτα 77», μία πρωτοβουλία που επέκρινε το καθεστώς της εποχής.

Ο Σάιφερτ τιμήθηκε με το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1984. Εξαιτίας όμως της βεβαρυμένης υγείας του, δεν μπόρεσε να παρευρεθεί στην τελετή της απονομής, στην οποία αντιπροσωπεύθηκε από τη θυγατέρα του, η οποία παρέλαβε το βραβείο για λογαριασμό του. Παρότι η βράβευση αποτελούσε γεγονός με εθνική σημασία για μία μικρή χώρα όπως η Τσεχοσλοβακία, υπήρξαν μόνο σύντομες αναφορές για αυτό στα ελεγχόμενα από το καθεστώς μέσα μαζικής ενημερώσεως της χώρας. Ο Σάιφερτ απεβίωσε στην Πράγα 13 μήνες αργότερα, σε ηλικία 84 ετών, και θάφτηκε στο δημοτικό κοιμητήριο της πόλεως Κράλουπι ναντ Βλτάβου, γενέτειρας των γονέων της μητέρας του.

Ερωτικό τραγούδι

Μετάφραση Γιώργος Κεντρωτής

Μπορώ ν' ακούω αυτό που οι άλλοι δεν ακούνε·
γυμνές πατούσες σε βελούδο να πατούνε·
το χνότο κάτω από τη σφραγισμένη κόλλα·
και των χορδών τα τρέμολα αδόνητα όλα.
Διωγμένος απ' του κόσμου τη βουή, τη ζάλη
μπορώ να δω ό,τι αδυνατούν να δούνε οι άλλοι:
τον έρωτα να 'χει ντυθεί γέλιου κομμάτια

που κρύβονταν στα βλέφαρα, πάνω απ' τα μάτια.

Ακόμα και χιονιού νιφάδες αν τα σιέπουν,
τα μάτια μου ροδώνες ανθισμένους βλέπουν.

Τον έρωτα άκουσα από δίπλα μου να φεύγει,
σαν έγιναν τα χείλη μας του πόθου ζεύγη.

Μα ποιος ωστόσο θα μου κόψει την ελπίδα
(ο φόβος ή η απογοήτευση που είδα)

γονατιστός να σε ικετεύω; Πες μου, έλα!

Τις καλλονές συνήθως τις χτυπάει η τρέλα.

Πρωτότοκοι και Υστερότοκοι

“Ήτον του ρήγα τ' Αναπλιού ο γιός ο κανακάρης” (Ερωτικόκιτος Β 165).

Κανακάρης, μια λέξη γνωστή και διαδεδομένη στην Ελλάδα με την γενικά αποδεκτή έννοια του χαϊδεμένου ανθρώπου. Η θηλυκού γένους λέξη Κανακαρά είναι μάλλον σπάνια, εξαίρεση σε κάποιες νησιωτικές αιγαιοπελαγίτικες κοινότητες.

Εμπρός, λοιπόν, το «παραμύθι ν' αρχινήσει», στην άκρη του Αρχιπελάγους, στο νησί που στέκεται

στα Καρπάθια νερά, ανάμεσα Κρήτη και Ρόδο.

Κανακάρηδες και κανακαρές αποκαλούνταν στην Κάρπαθο τα πρωτότοκα παιδιά των δύο φύλων, τα οποία δικαιωματικά κληρονομούσαν τα υλικά και συμβολικά αγαθά της πυρηνικής οικογένειας. Τα μέσα αυτά παραγωγής μιας φτωχής κοινωνίας, με καθημερινό το πρόβλημα αυτό

της επιβίωσης, αποτελούνταν από τμήματα εύφορης καλλιεργήσιμης γης, κατοχή βοδιών, γεωργικών εργαλείων, ανεμόμυλων, ακόμη και εκκλησιών. Οι ιδιοκτησίες μεταβιβάζονταν με τον αμφιγραμμικό λεγόμενο τρόπο, ο πρωτότοκος κληρονομούσε την περιουσία του πατέρα του και η πρωτότοκη (το πρώτο θηλυκού γένους ανεξάρτητα από τη σειρά γέννησης των

άλλων παιδιών) προικοδοτούνταν με την αντίστοιχη περιουσία της μητέρας της, με τον όρο ότι θα έφεραν το όνομα του παππού από πατέρα ο γιός και της γιαγιάς από μητέρα η κόρη.

Πρόκειται για ένα μάλλον μοναδικό σύστημα συγγένειας στην Ευρώπη. Υποταγμένα στην γονική εξουσία τα υστερότοκα (όλα τα υπόλοιπα παιδιά) αποκλείονταν από την κτηματική περιουσία και ήταν καταδικασμένα να υπηρετούν ισόβια τα πρωτότοκα. Από την περιουσία των δύο γενών έπαιρναν ως μερίδιο το «ξαλιμικό», κάποιο ασήμαντο χωράφι, μερικές ελιές ή πρόβατα και αν δεν παντρεύονταν το κληροδοτήμα επέστρεφε στην περιουσία από την οποία είχε αφαιρεθεί. Οι υστερότοκοι άνδρες αναγκάζονταν να μεταναστεύσουν εποχιακά ως εργάτες, στα κοντινά νησιά και στα Μικρασιατικά παράλια.

Η πλειοψηφία των υστερότοκων κοριτσιών, τα κυρίως αδικημένα και απαξιωμένα άτομα αυτού του άδικου συστήματος, παρέμεναν στο νησί, καταδικασμένες να είναι ισοβίως ανέρασες. Προσκολλημένες ως υπηρέτριες και εργάτριες γης στην οικογένεια της πρωτότοκης αδελφής τους. Οι ερωτικές σχέσεις δεν εξέλειπαν βέβαια μέσα στο στενό συγγενικό περιβάλλον.

Οι μηχανισμοί λειτουργίας του όλου συστήματος λειτουργούσαν μόνο με τους όρους της αγαμίας των αποκλεισμένων ανδρών και γυναικών, με την κοινωνική απομόνωση και την στέρηση της δυνατότητας βιολογικής αναπαραγωγής τους.

Αυτό καθιστούσε τους κανακάρηδες μια «αριστοκρατία», μια ελίτ κοινωνική ομάδα, που εκτός των υλικών αγαθών που είχαν στην κατοχή τους, έλεγχαν τις διοικητικές και δικαστικές λειτουργίες της κοινότητας. Οι κανακάρηδες, μέσω των πολλαπλών διασυνδέσεων με την Εκκλησία, εξουσίαζαν πολιτικά τις κοινότητες του νησιού, ήταν οι μόνοι που επιτρεπόταν να φορούν κόκκινο φέσι το οποίο συνιστούσε σύμβολο εξουσίας και προνομιακή σχέση με τους Οθωμανούς. Οι κοινότητες του νησιού βρισκόμενες σε καθεστώς ημιαυτονομίας, διοικούνταν από τον προεστό και δύο δημογέροντες, που διαχειριζόνταν όλες τις δημόσιες υποθέσεις, δημιουργία κοινωφελών έργων όπως δρόμους κλπ. Ο προεστός συγκέντρωνε τους φόρους, δίκαιζε

και τιμωρούσε την κάθε παράβαση, καταπατήσεις καλλιεργειών από τους βοσκούς, μέχρι και σε ζητήματα θεωρούμενα ηθικής τάξης.

Σχέσεις βαθιά ταξικές, κυριαρχίας και οικονομικής εκμετάλλευσης, βρισκόνταν επιμελώς κρυμμένες κάτω από το πέπλο της συγγένειας. Αυτή η εξουσιαστική «τάξη» των πρωτοτόκων αναπαρήγαγε βιολογικά τα υποτελή μέλη της, που της ήταν απαραίτητα ώστε να καθίσταται η ίδια «άρχουσα». Ένα καθεστώς ταξικής ενδογαμίας, οι κανακάρηδες απέφευγαν τους γάμους με φτωχούς αγρότες και τους βοσκούς κυρίως, με τους οποίους για λόγους σκοπιμότητας και συμμαχιών δημιουργούσαν πνευματικές συγγένειες (βαπτίσεις παιδιών αμφοτέρωθεν).

Ιστορικά η κοινωνική αυτή ομάδα φαίνεται να προήλθε από γαιονκήμονες της Ενετοκρατίας, η οποία εξελίχθηκε και αύξησε τα προνόμια της στην διάρκεια της Οθωμανικής κυριαρχίας.

Τα παραγωγικά μέσα αποτελούσαν πηγή πλουτισμού και κοινωνικού κύρους, όπως οι εκκλησίες, ιδιοκτησία των κανακάρηδων, που είχαν κύρια θέση στο συμβολικό κεφάλαιο της οικογένειας, αλλά ήταν και σημαντικές πηγές οικονομικών ωφελημάτων. Οι ιδιοκτήτες απαλλάσσονταν μερικώς από την φορολόγηση του Οθωμανικού κράτους και ουσιαστικά καρπώνονταν τα τάματα (χρυσά νομίσματα, ασημένιες εικόνες, πρόβατα, χωράφια κλπ) των χωρικών και των ναυτικών προς τους αγίους των εκκλησιών. Την ημέρα γιορτής του αγίου ο ιδιοκτήτης του ναού διοργάνωνε το πανηγύρι που περιλάμβανε τη λειτουργία, γεύμα με κρέας από τα πρόβατα, προσφορά των βοσκών, και γλέντι.

Είχαν το αποκλειστικό δικαίωμα ένταξης στον κλήρο και στα εκκλησιαστικά αξιώματα, οι λίγοι εγγράμματοι στο νησί ήταν αποκλειστικά κανακάρηδες. Το σχολείο που λειτουργούσε σε μοναστήρι του νησιού, δεχόταν μόνο πρωτότοκα αγόρια κανακάρηδων ως μαθητές, τα οποία ύστερα από τριετή φοίτηση πρόσθεταν στο όνομα τους τον τιμητικό τίτλο του διάκου, από αυτούς στρατολογούνταν οι δάσκαλοι και παπάδες.

Οι υστερότοκες αναλάμβαναν τις κυριότερες βαριές αγροτικές εργασίες, τις έστελναν από πολύ μικρή ηλικία και έξω από το χωριό, ως υπηρέτριες ή εργάτριες γης σε ξένες οικογένειες, οι οποίες δημιουργούσαν σε αυτές

το έθος του υπηρετικού προσωπικού, που μελλοντικά θα λειτουργούσε προς όφελος της οικογένειας της κανακαράς. Ουσιαστικά οι ίδιες συναινούσαν σε αυτή την κατάσταση κοινωνικού αποκλεισμού και μίζερης ζωής, συμβάλλοντας στην διαίωνηση του συστήματος, μέσα από την εκούσια δουλεία και υποταγή τους.

Ήταν ένα σύστημα που είχε δημιουργήσει ένα περιβάλλον που στόχευε στην πλήρη υποταγή και την εκμετάλλευση της υστερότοκης από την νηπιακή της ηλικία. Μέσα από ένα «παιδαγωγικό» διαφορετικό τρόπο συμπεριφοράς, τις καλύτερες μερίδες φαγητού στην πρωτότοκη, τα αποφόρια και σωματικές τιμωρίες στο υστερότοκο παιδί. Ακόμη ο αποκλεισμός της υστερότοκης από κάθε κοινωνική εκδήλωση, γλέντια, γάμους, πανηγύρια στα οποία ήταν ευπρόσδεκτη η πρωτότοκη με την συνοδεία της μητέρα της. Στο πλέον τιμητικό από τα δύο μεγάλα γλέντια του χωριού η κοινωνική θέση ήταν βασική προϋπόθεση της συμμετοχής των ατόμων.

Ήταν μια κοινωνία απίστευτα φτωχή και σκληρή που περιθωριοποιούσε ένα μεγάλο τμήμα των μελών της. Οι μικρές εκτάσεις εύφορης καλλιεργήσιμης γης δεν μπορούσαν να δημιουργήσουν σημαντικό πλεόνασμα οικονομικού κεφαλαίου, προϋπόθεση για την δημιουργία έμμεστων γεωργικών εργατών.

Μέσα από τον θεσμό της οικογένειας νομιμοποιούνταν και καλύπτονταν σχέσεις, κυριαρχίας και υποταγής. Οι συγγενικοί δεσμοί λειτουργούσαν και ως μηχανισμοί συναισθηματικής εκμετάλλευσης. Η άμισθη εργασία της υστερότοκης διατηρούσε την εξάρτηση και κατά συνέπεια την υποχρέωση να υπηρετεί την πρωτότοκη, με την ελπίδα να της παρέχει εκείνη κάποια στήριξη στα γεράματα της. Θεωρούσε τον εαυτό της ευτυχισμένο που θα είχε θέση μέσα στην οικογένεια της αδελφής της, που ένιωθε δικιά της, τοποθετώντας εκεί και τα συναισθήματά της.

Η μεταβολή της τοπικής εποχιακής μετακίνησης των υστερότοκων εργατών, εξαιτίας της πολιτικής των καταπιεστικών μέτρων των Ιταλών κατακτητών, ο εμπορικός αποκλεισμός των Δωδεκανήσων και το κλείσιμο των συνόρων με την Τουρκία οδήγησε στην υπερπόντια μετανάστευση. Ένα ρεύμα που συμπάρευσσε τους υστερότοκους άνδρες και γυναίκες και στο τέλος

τους ίδιους τους κανακάρηδες. Οι νέες αντιλήψεις, κυρίως η εισροή ρευστού χρήματος που έφεραν οι επαναπατρισμένοι μετανάστες, έφερε

υποτίμηση της γης και αποσάθρωσε σταδιακά την κοινωνική τάξη των κανακάρηδων, οδηγώντας στην χειραφέτηση των υστερότοκων

γυναικών. (<https://www.katioua.gr/>
Απόστολος Δ. Καραμπάς)

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ! – ΑΦΗΓΕΙΤΑΙ Η ΕΥΡΥΤΑΝΙΣΣΑ ΚΥΡΑ-ΛΕΝΗ... ΕΥΡΥΤΑΝΑΣ ΙΧΝΗΛΑΤΗΣ: 900 ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΟΝ “ΕΥΡΥΤΑΝΑ ΙΧΝΗΛΑΤΗ”

«Αγαπητά μου παιδιά, να θυμάστε ότι ο άνθρωπος πάντοτε αποζητάει την ευκαιρία για ξεγνοιασιά και ξεφάντωμα! Όσα κι αν είναι τα προβλήματα και οι έγνοιες, που για να λέμε και του στραβού το δίκιο ποτέ δεν λείπουν, η ίδια η χαρά της ζωής γυρεύει πάντα το δικό της μεριτικό. Έτσι κι εκείνα τα χρόνια τα παλιά, παρά τη φτώχεια που επικρατούσε στα χωριουδάκια μας, όλοι περιμέναμε πως και πως αυτές τις πολύτιμες μικροχαρές που μας χάριζαν οι παραδοσιακές γιορτές, ανάμεσά τους και οι Απόκριες!»

Την Κυριακή της Τυρινής μετά την εκκλησία ξεκίναγαν οι επισκέψεις στα σπίτια για τα “χρόνια πολλά” και για να “σχωρεθούν” οι χωριανοί αναμεταξύ τους μιας και θα μπαίναμε στη Σαρακοστή. Οι γυναίκες στρώνονταν από νωρίς στις ετοιμασίες για να φτιάξουν την παραδοσιακή τυρόπιττα και τις υπόλοιπες λιχουδιές για το βραδινό γιορτινό τραπέζι. Να ξέρετε ότι τότε υπήρχε και αλληλεγγύη, προνοούσαν και για όσους τύχαινε να μην έχουν, δηλαδή τους πολύ φτωχούς...

Την Κυριακή ξεκίναγε και το χωριάτικο καρναβάλι που είχε μεγάλο γούστο! Παρέες-παρέες οι χωριανοί, κυρίως οι άντρες, μεταμφιέζονταν σε μασκαράδες. Όχι όπως τώρα με στολές πολυτελείας! Που τέτοια εκείνο τον καιρό. Τότε δούλευε η φαντασία μας και μ’ ότι είχε ο καθένας στο σπιτικό του σιάνωνε και το δικό του “μασκαρλί”. Και τι δεν έβλεπες! Κάλυπταν τα πρόσωπά τους με αυτοσχέδιες μάσκες από δέρματα ζώων και κέρατα από κατσίκια, φόραγαν περούκες από μαλλιά προβάτων, καπελαδούρες και φέσια, ντύνονταν με παλιές κάπες, ακόμη και φουστάνελες των παππούδων και ζώνονταν στη μέση με κουδούνια! Οι περισσότεροι κρατούσαν μαγκούρες και πολλοί σακούλια με στάχτη! Όλα τούτα τα συνδύαζαν με τέτοια μαεστρία που γίνονταν κυριολεκτικά αγνώριστοι! Άλλος παράσταινο το γαμπρό, άλλος τη νύφη, άλλος τον παπά, άλλοι κάνανε τα ζωτικά κι ότι μπορεί να βάλει ο νους σας! Κι έτσι ξεκίναγε αυτό το πολύχρωμο καρναβάλι του χωριού και με αστεία

καμώματα, χορούς και τραγούδια περιδιάβαινε τους μαχαλάδες μπαίνοντας από σπίτι σε σπίτι, για το σχετικό καλαμπόρι και βέβαια για τα κεράσματα! Όλοι προσέχανε ώστε να μην τους αναγνωρίσει κανείς εκεί που θα πήγαιναν. Τα πειράγματα έδιναν κι έπαιρναν και τα γέλια αντηχούσαν σε κάθε σοκάκι. Άσε πια το τι γίνονταν με τα σατυροτρόγυδα: “πως το τριβουν το πιπέρι του διαόλου οι καλογέροι” ή το άλλο: “τι να σου κάνω Χάιδω μου, τι να σου κάνω γιέ μου, εγώ ο μαύρος γέρασα κι εσύ θέλεις παιχνίδια”! Μαζί με το κέφι έρχονταν και τα κεράσματα: τηγανίτες, κάστανα, καρύδια και φυσικά άφθονο κρασί! Μέχρι αργά το απόγευμα της Κυριακής το ακούραστο καρναβάλι του χωριού είχε την τιμητική του. Οι μασκαράδες συνήθως κατέληγαν στο καφενείο όπου συνέχιζαν το ξεφάντωμα! Το βράδυ της Κυριακής οι οικογένειες μαζεύονταν στα συγγενικά σπίτια, τις περισσότερες φορές στου παππού. Εκεί δίπλα στ’ αναμμένο τζάκι ο γεροντότερος σταύρωνε την τυρόπιττα κι έδινε πρώτος την ευχή: “καλή Σαρακοστή”! Στη στάχτη έβηναν αυγά, καθένας το δικό του και πάντα και για τους ξενιτεμένους. Αν το αυγό “ίδρωνε”, τότε ο κάτοχός του θα είχε καλή υγεία. Αν έσκαγε στη φωτιά θα... ‘σκαγε και το κακό το μάτι! Ακολουθούσε φαγοπότη με μπόλικο κρασί και τραγούδια με το στόμα γύρω από το τραπέζι. Εκεί πάνω στο μεγάλο κέφι άρχιζε και το τουφεκίδι. Έβγαίνει ο νοικοκύρης στην αυλή και ρίχνοντας κάνα δυο μπαταριές φώναζε, ας πούμε, στο γείτονα απέναντι: “Ε, Γιάννηρη, και του χρόνου ωρέ”! Εκείνος αποκρίνονταν με τη δική του μπαταριά και νάτον κι αυτόν με την οικογένειά του σε λιγάκι στην παρέα για κρασάκι και τουφεκίδι μέχρι πρωιάς!!! Την επόμενη μέρα, την “Καθαρά Δευτέρα”, οι νοικοκυρές φρόντιζαν πρώτα απ’ όλα για την καθαριότητα, για να φύγουνε, όπως λέγανε, “τα κακά τα πνεύματα”! Έτσι λοιπόν τα σπίτια άστραφταν, ενώ στη συνέχεια ετοίμαζαν και τα νησίσματα: την παραδοσιακή “κλούρα” (κουλούρα), τα φασόλια, τα χορταρικά και το σπιτικό χαλβά. Θυμάμαι, ότι τα παλιά τα χρόνια,

υπήρχε το συνήθειο να πηγαίνουν την “Καθαρά Δευτέρα” με τις τσουγκράνες στα χωραφάκια για “καθάρισμα”. Αυτή η δουλειά δεν ήταν αγγασία, ίσα-ίσα που γίνονταν με τραγούδι, κέφι και αστεία. Κόβανε τα βάτα και τ’ αγριόχορτα και σκορπίζανε στο χώμα την κοπριά από τα ζώα. Έτσι όλα ήταν “καθαρά” και έτοιμα για τη μελλοντική σπορά: καλαμπόκια, φασόλια και γενικά τα κηπευτικά. Αυτά ήτανε παιδιά μου τα πραγματικά βιολογικά προϊόντα και ήτανε οι άνθρωποι υγιείς. Το γλέντι συνεχίζονταν κι αυτή τη μέρα και ας μην αρτένονταν ο κόσμος. Αρκούσαν η φασολάδα στο τσουκάλι, οι ψητές πατάτες με τα κρεμμύδια στο τζάκι και το τραγούδι κι έτσι το κέφι δεν αργούσε ν’ ανάψει και πάλι σε σπίτια, πλατείες και καφενεία!

Το πιο σπουδαίο και πατροπαράδοτο έθιμο της Καθαράς Δευτέρας, που αξίζει να το γνωρίζετε οι νεότεροι ήταν αυτό της “αρμυροκουλούρας”! Αυτό αφορούσε ειδικά τα ανύπαντρα κορίτσια. Το μεσημέρι της Καθαράς Δευτέρας οι κοπέλες του χωριού, έπαιρναν τα τσεκούρια και τις τριχιές και πήγαιναν όλες μαζί παρέα στο δάσος για ξύλα. Το σούρουπο, γύριζαν ζαλίγρια και αφού ξεφορτώνονταν τα ξύλα, πήγαιναν χωρίς να μιλούν στη βρύση για να πάρουν το “αμίλητο νερό”! Μετά, έπαιρναν κι αλεύρι και μαζί με μπόλικο αλάτι ζύμωναν την “αρμυροκουλούρα”. Μόλις αυτή ψήνονταν στη θράνα έκοβαν ένα κομμάτι και το έτρωγαν. Στη συνέχεια δεν έπρεπε να πουν καθόλου νερό! Την υπόλοιπη κουλούρα την έβαζαν κάτω από το μαξιλάρι τους και έτσι κουρασμένες και διψασμένες από το πολύ αλάτι, έπεφταν για ύπνο. Τότε θα ονειρευόνταν το παλιόκαρα που θα τις ξεδιψούσε, δηλαδή που θα παντρευόταν!

Αυτά είναι μερικά από τα παλιά μας έθιμα στην Ευρυτανία μας. Σας εύχομαι, παιδιά μου, χρόνια πολλά, καλή σαρακοστή σε όλους σας και να έχετε πάντα αισιοδοξία και κέφι στη ζωή».

Ήταν μία διήγηση από την κυρά Λένη – χαρισμένη στο blog “Ευρυτάνας Ιχνηλάτης”

Κοπή της Πίτας της ΕΚ Πράγας 2025

